

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA SLAVISTIKY

**Sekundární předložky
v jazyce a v textu (Čj, Rj, Aj)**

**Complex Prepositions in Language and Text
(Czech, Russian, English)**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor práce: Bc. Pavel Michajlovský
Vedoucí práce: Mgr. Jindřiška Kapitánová, Ph.D.

2011

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne

Rád bych poděkoval Mgr. Jindřišce Kapitánové, Ph.D. za vedení mé práce, také za podporu v průběhu její tvorby, za trpělivost a neocenitelné rady, které jsem obdržel v průběhu přípravy.

OBSAH

ÚVOD	6
1. TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 Obecný úvod do problematiky sekundárních předložek	7
1.1.1 Rozdělení předložek podle původu	8
1.1.2 Rozdělení předložek podle složitosti morfologické struktury	9
1.1.3 Rozdělení předložek podle pádové modifikace	10
1.2 Vlastní předložky (primární)	12
1.3 Nevlastní předložky (Sekundární, druhotné)	13
1.3.1 Rozdělení dle genetické analýzy	13
1.4 Syntaktická funkce předložkových spojení (sekundární předložky) ve větě	17
1.4.1 Pádová modifikace sekundárních předložek	19
1.5 Funkčně-sémantické vlastnosti sekundárních předložek	20
1.6 Užití sekundárních předložek v jednotlivých funkčních stylech.....	32
1.6.1 Odborný styl vs. styl hovorový	33
1.6.2 Administrativní styl	34
1.6.3 Publicistický styl.....	35
1.7 Vliv typologie jazyků na odlišné pojetí sekundárních předložek v textech.....	36
1.8 Shrnutí teoretické části	37
2. PRAKTICKÁ ČÁST	41
2.1 Syntaktické vztahy ve větných celcích s implementací funkčně-sémantického hlediska	41
2.2 Frekventovaně užívané sekundární předložky v ruském jazyce v porovnání s jazykem anglickým a českým.....	60
ZÁVĚR	72
РЕЗЮМЕ	75
ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ЧАСТЬ.....	75

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
ANOTACE	82
PŘÍLOHA – SOUHRN PŘÍKLADŮ.....	83

ÚVOD

Cílem této diplomové práce je komparativní klasifikace sekundárních předložek v ruském, českém a anglickém jazyce se záměrem autora na vyčlenění jak shodných klasifikačních rysů, tak rysů odlišných. Práce je koncipovaná ve dvou částech: teoretické a praktické.

V prvních dvou kapitolách teoretické části se autor nejprve zaměřil na obecnou charakteristiku předložek ve všech třech jazycích, a to z hlediska původu, morfologie a pádové modifikace; vymezil pole působnosti primárních a sekundárních předložek a v poslední řadě se soustředil na detailní klasifikaci předložek sekundárních. Ve třetí kapitole byl kladen důraz na genetickou analýzu sekundárních předložek ve všech třech jazycích s důrazem na typologickou diskrepanci při porovnání jazyků flektivních (ruština, čeština) a jazyka analytického (angličtina). Za účelem popsání typologických rozdílů byla vyčleněná samostatná kapitola číslo sedm. Ve čtvrté kapitole se autor zaměřil na syntaktickou funkci předložkových spojení v rámci větných celků (přísluvečné určení, předmět slovesa, adjektiva) s vyčleněním podkapitoly zabývající se odlišnou pádovou modifikací sekundárních předložek v porovnání s předložkami primárními. Pátá kapitola se omezila na funkčně-sémantickou klasifikaci sekundárních předložek, variace významových módu předložkových spojení v různých kontextech a odlišných a shodných rysů klasifikace od různých autorů. V poslední kapitole se vyčlenila problematika užití sekundárních předložkových spojení ve funkčních stylech, a to hlavně ve stylu administrativním, vědeckém a v poslední řadě publicistickém.

V praktické části se autor zaměřil na analýzu a zpracování shromážděných excerpčních příkladů jmenných předložek z dostupných administrativně-právních pramenů a jejich již předem vyhotovených ekvivalentních převodu do všech tří jazyků. Hlavním cílem bylo zužitkování poznatků z teoretické části a jejich implementace do části praktické za účelem vyzdvižení a popsání odlišných překladatelských metod, např. z hlediska funkčně-sémantického, syntaktického, typologického a morfologického. Cílem praktické části nebylo dospět k zevšeobecňujícímu závěru užití spojení se sekundárními předložkami v rámci vybraných jazyků, ale vyzdvihnout a popsat nejfrekventovanější překladové odlišnosti v rámci vybraných textů.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Obecný úvod do problematiky sekundárních předložek

Sekundární předložky v ruštině, češtině a angličtině mají v rámci větných celků kvanta shodných významových a strukturálních rysů, pokud však vezmeme v potaz příbuznost prvních dvou slovanských jazyků v komparaci s germánskou angličtinou, přece jenom najdeme rozdílné aspekty syntaktické, včetně aspektů dílčích gramatických a bude nezbytné tyto rozdíly popsat za účelem ucelenějšího porozumění celé problematice.

Co se týče shodných rysů, tak obecně vzato předložky v češtině, angličtině a ruštině dle Konečné, Strnadové a Mikluše (СРЯВССС 1989, MSANPČ 2006, Mluvnice češtiny 1986) jsou významově nesamostatná slova, tvořící jednoslovné promluvy (až na konkrétní případy elipsy) a modifikující významy podstatných jmen vytvářející vazební vztahy v nepřímých pádech podstatných jmen. Pouze konstrukt předložka + podstatné jméno (zájmeno a v angličtině dle Strnadové navíc gerundium a některé předložkové vazby uvozující podmět infinitivu) lze označit za plnohodnotný větný člen. (MSANPČ 2006, PMR-HT 1961). V této souvislosti podle shodné klasifikace Mikluše a Strnadové se vymezuje role předložek jako gramatických (funkčních) slov, která řadíme do slov sysémantických (neplnovýznamových). Na rozdíl od autosémantických (plnovýznamových) slov realizujících větné členy, předložky signalizují pouze vztahy mezi jednotlivými slovy a samostatně nikdy netvoří plnovýznamové slovo. (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989).

Syntaktická role předložek ve větných celcích se opírá o předložkové pády ve spojení s větnými členy. V ruštině, angličtině a češtině dle Mikluše, Strnadové a Konečné (MSANPČ 2006, 273, СРЯВССС 1989, Mluvnice češtiny II 1986), jsou tyto vztahy v první řadě **přísluvečné** a **předmětové** (*идти в школу* - *go to school* - jít do školy, *держатъ в кармане* - *keep in a pocket* - mít/držet v kapse, *непонятный для масс* - *incomprehensible for masses* - nesrozumitelný pro masy). Když bereme v potaz mluvnickou povahu určovaného členu, předložková spojení mohou přebírat funkci přísluvečného určení (*идти в школу* - *go to school* - jít do školy), předmětu (*посмотреть на соседа* - *look at the/a neighbour* - podívat se na souseda, *зависеть от родителей* - *depend on parents* - záviset na rodičích), neshodného přívlastku (*дорога в школу* - *road to*

school - cesta do školy, *взгляд на жизнь* - *view of life* - pohled na život), doplňku předmětu nebo podmětu (*признавать кого за хорошего начальника* - *consider whom for a good chief* - považovat koho za dobrého vedoucího) (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989, Mluvnice češtiny II 1986). V angličtině klasifikace Strnadové navíc zahrnuje předložkové vazby ve funkci jmenné části přísudku (*I am of the same opinion as you* - Jsem téhož názoru jako vy - *Я того же мнения/Я разделяю Ваше мнение*), kdy předložková vazba je možná právě v angličtině (MSANPČ 2006). V ruském jazyce se navíc dle Zatovkaňuka (PMR, НТ 1961) setkáváme i s předložkovými vazbami, vyjadřujícími obsahově podmět (*У Петровых справляют день рождения* - *There is Birthday celebration at Petrovy's* - U Ivanových slaví narozeniny/Ivanovi slaví narozeniny.). V angličtině je předložková vazba v adverbialní syntaktické pozici a v češtině jsou dle mého názoru možné oba dva tvary, i když užití tvaru s obsahovým podmětem není časté. V angličtině se můžeme též setkat se slovoslednou variantou: *At 'Ivanovy's there is a new home celebration*. Podle Sgalla a Hajičové je tento tvar možný převážně v hovorovém jazyce, kde se setkáváme s tzv. větnou dynamikou (Hajičová, Sgall 1971), kdy se v rámci větné struktury a s ohledem na kontextovou koherenci diskursu vymezuje důležitá informace nad informací méně důležitou, tzv. *topic-focus articulation*. Narážíme zde na analytický charakter anglického jazyka, jehož podrobnějšímu vysvětlení se budeme věnovat později.

1.1.1 Rozdělení předložek podle původu

Podle původu se předložky ve všech třech jazycích dělí na vlastní a nevlastní. ***Vlastní předložky*** lze charakterizovat jako tvary, které v průběhu staletí utrácely svojí vazbu na slova, od kterých odvozují svůj genetický původ a nyní se používají výlučně ve funkci předložek, jinak řečeno slov nápomocných (syntaktických).

Ruština - *для, при, с, на под, про* a jiné. Někteří autoři jako např. Mikluš (СРЯВССС 1989) do této skupiny předložek řadí též předložky: *сквозь, среди, кроме, между (меж), ради, перед*. Následně však tyto tvary tentýž autor (СРЯВССС 1989) zařazuje i do předložek adverbialních sekundárních. Tato klasifikační disproporce je daná faktem, že původní adverbialní význam již není pro ruský spisovný jazyk aktuální (vytratil se), i když po genetické stránce je zřejmé, že se jedná o sekundární předložky. V následující podrobné klasifikaci budou tyto předložky považované za sekundární, a to z důvodu přehlednější

orientace v kontrastu s klasifikací Strnadové a Kroupové (MSANPČ 2006, Mluvnice češtiny II T 1986), kde jsou jejich překladové ekvivalenty též považované za předložky sekundární.

Angličtina - *by, for, in, on, to, at, with* a jiné. Primární předložky a jejich obecnější význam v kontrastu se zúženým významem předložek sekundárních se v angličtině projevuje úplnou redukcí některých předložkových vazeb na „*pouhé signály pádových vztahů (of pro genitiv, with pro označení nástroje, by pro označení původce apod.)*.“ (MSANPČ 2006)

Čeština - *bez, do, u, k, po* a jiné. Situace obdobná jako v ruštině a angličtině. Primární předložky, jakožto tvary neodvozené stojí v protikladu k předložkám sekundárním, jakožto tvarům odvozeným. (Mluvnice češtiny II T 1986).

Nevlastní předložky (sekundární) jsou slovními útvary odvozující svůj původ od jiných částí řeči. Pro všechny tři jazyky je charakteristické odvozování adverbialní, jmenné a slovesné, kdy prvotní lexikální význam těchto částí řeči byl zredukován (nebo zcela vymizel) a místo něj vznikl nový konkrétnější, užší význam předložkový. (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989, Mluvnice češtiny 1986, PMR, HT 1961). Podrobnější klasifikace sekundárních předložek s příklady bude popsána v následujících kapitolách.

1.1.2 Rozdělení předložek podle složitosti morfologické struktury

Podle složitosti morfologické struktury se předložky dělí na ***jednoduché, složené a víceslovné***.

Ruština – podle klasifikace Mikluše a Zlatovkaňuka (СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961) primární předložky jsou většinou jednoduché a jednoslabičné. Výjimky tvoří pouze výrazy: *среди, кроме, между, ради, перед*, kdy hranice mezi sekundárním a primárním označením předložky je diskutabilní (viz disproporce v zařazení sekundárních adverbialních předložek). Většina sekundárních předložek v ruském jazyce patří do předložek složených a víceslovných. Podle Mikluše víceslovné předložky jsou ve většinovém zastoupení u předložek adverbialních a předložek desubstantivních, avšak i tam se můžeme setkat s výjimky typu: *ввиду, вследствие, вроде, вдоль, наряду вокруг*,

впереду, kde prvotní tvar primární předložky a substantiva/adverbia jakoby fúzoval do jednoho tvaru. (СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961).

Angličtina - analogický jev fúzování předložky a jména a adverbia je též příznačný pro jazyk anglický (*alongside, into, throughout* atd.), avšak podle Strnadové (MSANPČ 2006) hranice fúzování není přesně daná, z tohoto důvodu se můžeme setkat s duplikáty typu: *in to/into*, ale pouze *out of*. V podobných případech se může jednat o významovou variaci nebo doslovný duplikát, srov. př.: *She ran into the pit* – Běžela do jámy; *She ran in to the pit* – Běžela do jamy/ Běžela dál do jámy. Viceslovné sekundární předložky v anglickém jazyce mohou mít větnou funkci předložky nebo volně modifikované substantivní předložkové vazby. Jednotlivé nuance vysvětlíme podrobněji v následujících kapitolách (MSANPČ 2006).

Čeština - patří sem valná většina předložek sekundárních, jelikož jejich odvozený původ, víceslabičná morfologická struktura a konstrukty typu *primární předložka-substantivum-primární předložka* jinou variantu nepředpokládají. Pro zajímavost můžeme vytyčit sekundární předložku deprepozicionální „*zpod*“. Jedná se o předložku jednoslabičnou a tím pádem jednoduchou, z typologického hlediska vzniklou fúzí primárních předložek (Mluvnice češtiny II 1986). Do ruského jazyka se tato předložka překládá tvarem *из-под* a jedná se o tzv. „*předložkové srůst*“ (предлоги-сращения), které v ruském jazyce podle Mikluše řadíme do předložek primárních (СРЯВССС 1989). Někteří autoři (Morfologie ruštiny II 1997) řadí tyto předložky do předložek druhotných. V naší klasifikaci se budeme přiklánět k charakteristice Mikluše. Dle autorova uvážení bychom totiž měli zohlednit skutečnost, že předložky druhotné (jednočlenné nebo vícečlenné) odvozují svůj původ z jiných částí řeči, nikoli z předložek primárních jako v případě *из-под*, z tohoto důvodu zařazení k předložkám primárním se zdá být opodstatněné. (Mluvnice češtiny II 1986, СРЯВССС 1989, Morfologie ruštiny II 1997).

1.1.3 Rozdělení předložek podle pádové modifikace

Ruština – podle Mikluše předložka a závislý na ní komponent v rámci celého slovního spojení určují gramatický charakter daného spojení. Jednotlivé předložky se pojí s jedním nebo několika pády. Předložka v kombinaci se závislým komponentem určuje jeho

gramatický raz a zároveň raz celé syntagmy. Spojitelnost předložky s jednotlivými pády vypovídá též o sémantické ohebnosti dané předložky (СРЯВССС 1989). Většina předložek dle Mikluše a klasifikace Švedové v ruském jazyce se pojí s jedním pádem: *перед (instrumentál), паду (genitiv), через (akuzativ), из-за (genitiv), из (genitiv), без (genitiv) a jiné*. Se dvěma pády: *между (lokal, genitiv), на (akuzativ, instrumentál), за (lokal, akuzativ), о/об/обо (instrumentál, akuzativ)*. Můžeme se zmínit dokonce o případech předložek v kombinaci se třemi pády: *с/со (lokal, genitiv, akuzativ), no (akuzativ, instrumentál, dativ)*. (СРЯВССС 1989, ГСРЛЯ 1970)

Angličtina - v anglickém jazyce nevymezujeme předložky dle jejich pádové vazebnosti (viz podrobnější výklad v následujících kapitolách). Odkazujíc na Duškovou (MSANPČ 2006) angličtina je jazykem analytickým, kde absence flexí a pádové zaměřenosti vyzdvihuje slovosled jako základní gramatický činitel. Formálně pádovou návaznost dle Strnadové (MSANPČ 2006) mají předložky *of (genitiv), to (dativ)*, ostatní předložky se především řídí sémantikou řídicího slovesa a historickými zákonitostmi, čili sémantika syntagmy se neodvíjí od pádové vazby jako v jazyce českém (viz podrobnější výklad v následujících kapitolách).

Čeština - obdobně jako v ruštině předložky v češtině jsou zásadním činitelem pádové a s tím související významové funkce slovního spojení. Některé předložky podle Konečné se mohou kombinovat s několika pády a tímto měnit sémantiku a funkci celého slovního spojení. Předložky v českém jazyce, které se pojí pouze s jedním pádem: *kromě (genitiv), do (genitiv), před (instrumentál), z (genitiv) a jiné*. Předložky, které se pojí se dvěma pády: *na (akuzativ, lokál), po (akuzativ, lokál), v (akuzativ, lokál), o (akuzativ, lokál)*. Dílčí sémantické vztahy s jednotlivými pády se odvíjí od souběžné vztahovosti mezi dominujícím slovesem (nebo jiným řídicím komponentem celé syntagmy) předložkou a jménem. Podrobnější klasifikace předložkových pádu bude podrobněji popsána v následujících kapitolách a bude se tykat především předložek sekundárních. (Mluvnice češtiny II 1986).

1.2 Vlastní předložky (primární)

Podle původu se předložky dělí na vlastní a nevlastní. Vlastní předložky dle Strnadové a Mikluše (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989) jsou nositele své původní/prvotní syntaktické funkce předložek v předložkových pádech a mají obecnější význam, což v praxi znamená na jednu stranu shodu syntaktických funkcí předložek ve všech třech jazycích, na druhou stranu - jak zdůrazňuje Strnadová (MSANPČ 2006) - rozdíl ve ztvárnění mimojazykové skutečnosti a rozdíl ve významu konkrétních předložek (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989). Společným významovým fundamentem vlastních předložek v angličtině, češtině a ruštině je uspořádání prostorových vztahů (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989). Lokalizačně zde hovoříme dle klasifikace Strnadové (MSANPČ 2006) o dvou rovinách: statické, dynamické. První rovina - jak již je obsaženo v názvu - odpovídá na otázku, kde se nachází/situuje konkrétní předmět. Druhá rovina v sobě navíc zahrnuje dynamickou složku, což na rozdíl od statické vypovídá jak o lokalizační, tak o kinetické modifikaci. Statická lokalizace odpovídá na otázku KDE (*Father is in the garden* - Otec je na zahradě - *Отец в огороде/саду*), dynamická na otázky ODKUD, KUDY, KAM (*We returned from the theatre* - Vrátili jsme se z divadla - *Мы вернулись из театра*). Dalším shodným významovým rysem předložek ve všech třech jazycích dle Konečné, Strnadové a Mikluše (Mluvnice češtiny II 1986, MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989) je jejich sémantická neúplnost, a to v případech pokud dochází k vyčlenění předložky z konkrétního větného kontextu, kde ostatní členy vytvářejí její významovou funkci. Významová funkce a její syntaktické ztvárnění se ve větných celcích ve všech třech jazycích podstatně liší.

Dle Mikluše a Zlatovkaňuka (СРЯВССС 1989, PMR, НТ 1961) je význam předložek v ruském a českém jazyce těsně spjat s jejich pádovou vazbou, např. na stole/*на столе* – na stůl/*на стол*, za dveřmi/*за дверями* – za dveře/*за двери*. V anglickém jazyce dle odlišné charakteristiky Strnadové (MSANPČ 2006) je běžným jevem obsažení sémantického rysu ve slovese, které následně koriguje volbu předložky. Jako příklad můžeme uvést jednoduchou větu: *Come to me* – Pojď ke mně - *Подойди/Иди ко мне*, kde v anglickém jazyce předložka „to“ obsahuje sémantický rys „cíl“, tím pádem jí můžeme zařadit do dynamické lokalizace. Naopak věta *Arrive at Dave's* – Přijed' k Davidovi/Daveovi - *Приезжай к Давиду/Дейву* využívá předložky „at“, kde sotva najdeme sémantický rys „cíl“, poněvadž sloveso „arrive“ tento rys již obsahuje. Některá anglická slovesa jsou sémanticky natolik soběstačná, že předložkovou vazbu zcela

eliminují. Mluvíme např. o slovesech typu *to enter* – vstoupit – *войти*: *He decided to enter the house* – Rozhodl se, že vejde do domu - *Он решил войти в дом*. Jak vidíme, anglická vazba je zcela bezpředložková, jelikož sloveso „*to enter*“ již samo o sobě obsahuje sémantický rys „*vnitřek*“ a použití předložky v tomto případě je zcela zbytečný krok navíc (MSANPČ 2006).

1.3 Nevlastní předložky (Sekundární, druhotné)

Jak už napovídá samotný název, původ sekundárních předložek není odvozen z předložek, ale z jiných slovních druhů [(*a*)*round* - kolem - *около*; *thanks to* - díky - *благодаря*]. Podle Mikluše, Strnadové a Kroupové (MSANPČ 2006, СРЯБССС 1989, Mluvnice češtiny II 1986) se nevlastní předložky na rozdíl od předložek vlastních vyznačují významovou jednoznačností/určitostí, jelikož jejich původ je odvozen právě od konkrétních významů jiných slovních druhů. „Zatím co vlastní předložky tvoří uzavřený soubor, druhotné předložky tvoří relativně otevřený soubor, některé zastarávají a zanikají, nové vznikají.“ (Strnadová 2006: 276). Dle Knittlové a Zlatovkaňuka (Překlad a překládání 2010, PMR, HT 1961) živý proces vznikání sekundárních předložek je přímo úměrný rozvoji lidské činnosti v odborné sféře (ekonomika, právo, medicína, akademické/vědecká činnosti). Slohové zařazení sekundárních předložek spadá právě do odborného jazyka, kde jednoznačnost sdělení, nadmíra abstraktnosti, větná explicitnost vyžadují předložkovou souznačnost. Druhotné předložky jsou v tomto ohledu ideálním nástrojem, jelikož význačně redukují možnost významové ambiguity na minimum a naopak udržují interní vztahovou abstraktnost a odbornou zaměřenost celého textu. (PMR, HT 1961, MSANPČ 2006, Překlad a překládání 2010).

1.3.1 Rozdělení dle genetické analýzy

Obecně dle **genetické analýzy** Kroupové a Mikluše (Mluvnice češtiny II 1986, СРЯБССС 1989) se sekundární předložky **v ruském a českém jazyce** dělí na:

- 1) **Nevlastní předložky příslovečné** (kolem vánočního stromku - *вокруг рождественской/новогодней ёлки*, napříč cestou – *поперёк пути*).
- 2) **Jmenné předložky** (vzhledem k situaci - *ввиду ситуации*, za účelem vypovězení smlouvy - *в целях расторжения контракта*).
- 3) Nejméně početné **nevlastní předložky slovesné** (konče žalostivým epilogem - *кончая плачевным эпилогом*, nehledě na otcovo varování – *несмотря на предупреждение отца*).

V češtině dle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) je klasifikace předložek ještě o něco rozmanitější:

ad 1) Nevlastní předložky příslovečně se dělí na:

- *Adverbiální* - vzniklé z příslovcí (dělení lze uplatnit i na ruštinu), např. *skrz* - *сквозь*;
- *Transadverbiální* [kolem - *вокруг*, kvůli - *ради*, doprostřed - *в середину* (adverbiální určení místní)] - původní podstatná jména změněná na příslovce a následně působící ve funkci předložek.

Tahle podtypová klasifikace vychází z typologického hlediska dělení sekundárních předložek. Co se týče daného rozlišení adverbiálních předložek v ruském jazyce, tak Mikluš se zmiňuje o předložkách jednoznačných a nejednoznačných (СРЯВССС 1989). Do první skupiny bychom mohli zařadit valnou většinu adverbiálních předložek, jelikož jejich tvar je odvozen od konkrétního významu adverbia. Do skupiny nejednoznačných abstraktních předložek můžeme zařadit následující výrazy: *навстречу, посреди, около, помимо* (СРЯВССС 1989).

V ruském jazyce Mikluš (СРЯВССС 1989) navíc vyzdvihuje morfologický klasifikační aspekt, kdy adverbiální předložky dělíme dle skladby na jednoduché (*выше, против, близ*) a složené (*совместно, независимо от, вплоть до. относительно к*).

ad 2) Jmenné předložky se dělí na:

- *Jednočlenné (zásluhou, díky)*
- *Dvojčlenné (vzhledem k)* - kombinace substantiva a primární předložky.

- *Trojčlenné (se zřetelem k)* - primární předložka plus substantivum (předložkový pád) plus primární předložka. (Mluvnice češtiny II 1986).

Tahle podtypová klasifikace Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) vychází z morfologického hlediska dělení sekundárních předložek. Lze jí uplatnit i na ruštinu, kde podle Mikluše (СРЯВССС 1989) k předložkám jednočlenným řadíme všechny bezpředložkové jmenné tvary v genitivu a lokálu (*виной, методом, приёмом, средоточием*); k předložkám dvojčlenným a trojčlenným patří všechny jmenné tvary v nepřímých pádech doprovázené primární předložkou před jménem a primární předložkou před a za jménem (*в соответствии с, наряду с, в связи с, отдельно от*). (СРЯВССС 1989). Navíc podle poznátka Zlatovkaňuka (PMR, HT 1961) se v ruštině setkáváme s tvary nevlastních předložek jmenných z předložkových pádů, psaných dohromady (*ввиду, впроде*).

ad 3) Nevlastní předložky slovesné se podle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) dělí na:

- *Jednočlenná deverbativa (vyjma, konče)* – přechodník přítomný
- *Deverbativa dvojčlenná (nehledě na)* – přechodník přítomný a primární předložka.

Jednočlenná a dvoučlenná diferenciací deverbativa dle autorová uvážení je uplatnitelná jak v češtině, tak v ruštině např.: *несмотря на, кончая*. (СРЯВССС 1989)

Samostatné podskupiny českých předložek vyčleňujících se z rámce shodných klasifikačních rysů (Mluvnice češtiny II 1986)

- *Nevlastní předložky depronominální (co do)* - typické pouze pro češtinu a v ruském jazyce nenachází uplatnění a překládají se adverbialní sekundární předložkou *касательно* nebo deverbativním předložkovým tvarem *смотря на*.
- *Deprepozicionální předložky (zpod)* - charakteristické pro oba jazyky, avšak v ruštině jsou podobné výrazy překládané pomocí specifických předložkových tvarů (*предлоги сращения*) např. *из-под* řadicích se k předložkám primárním (СРЯВССС 1989).

V případě **sekundárních anglických předložek** dle klasifikace Strnadové (MSANPČ 2006) by se dalo uplatnit obecné rozdělení, použité pro genetickou klasifikaci ruštiny a češtiny:

1) Nevlastní předložky příslovečné

2) Jmenné předložky

3) Nevlastní předložky slovesné

ad 1) V anglickém jazyce sekundární předložky adverbialní jsou tvarově shodné s adverbii, z kterých odvozují svůj původ: *across* - přes, *after* - po, *besides* - kromě, *beyond* - za, *through* - skrz, *throughout* - v celé(m). Hovoříme zde o tzv. homonymii adverbialní, kdy adverbium a předložka mají shodný tvar a sémantiku, avšak zásadní rozdíl spočívá v odlišné syntaktické funkci, srov. př.: *A train drove past our mansion* (syntaktická funkce předložky). Kolem usedlosti projel vlak. *A train drove past* (syntaktická funkce adverbia). Kolem projel vlak (MSANPČ 2006).

ad 2) Kromě jmenných tvarů zde nalézáme též tvary předložek odvozené od adjektiva: *thanks to* - díky, *like* - jako, *prior to* - před, *near* - blízko. Je důležité si všimnout klasifikační rozdíl v pojetí předložek mezi češtinou, ruštinou a angličtinou, kde např. V ruském a českém jazyce sekundární předložka blízko - *близко* je zařazena do předložek adverbialních a v anglickém jazyce stejná předložka odvozuje svůj genetický původ právě od adjektiva *near* - blízký. Tato diskrepance je způsobená typologickým rázem angličtiny. Nulová flexe nepředpokládá v případě *near* adverbialní morfologický mezistupeň, na rozdíl od češtiny a ruštiny: *близкий/ близко*, blízký/blízko. V daném kontextu můžeme pouze vytyčit tvar adverbia *nearly* – *téměř* se sufixem *-ly*. Tyto flexe v anglickém jazyce mají formální úlohu a determinují pouze a jenom adverbialní tvar – nemohou figurovat ve funkci předložkového tvaru. (MSANPČ 2006). S konstrukcí předložka plus substantivum plus předložka se můžeme setkat např. v následujících případech: *in view of*- vzhlede k; *in spite of* - přes, navzdory; *in addition to* - kromě, atd (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989).

ad 3) Slovesné předložkové tvary jsou v anglickém jazyce odvozené od neurčitých tvarů slovesa, což jsou tvary participia (slovesné přídavné jméno) a ojedinelé též infinitivu. Participium v anglickém jazyce patří k slovesným flexivním tvarům pravidelným, kdy za pomoci sufixu *ing* vytváří svůj výsledný syntakticko-sémantický

větný tvar. Participium se v anglické větě řadí k adjektivům na rozdíl od gerundia, které se řadí k substantivu. (dušková 166 – 268). Jako příklady sekundárních předložek odvozených od tvarů participia a infinitivu můžeme uvést: *concerning* - ohledně, *considering* - uvážíme-li, *except(ing)* - kromě, *bar(ing)* - kromě. Opět zde zaznamenáváme klasifikační rozdíly s ohledem na typologický raz všech tří jazyků (MSANPČ 2006).

1.4 Syntaktická funkce předložkových spojení (sekundární předložky) ve větě

Ze syntaktického hlediska jsou pro předložkové konstrukty sekundárních předložek ve všech třech jazycích příznačné shodné syntaktické funkce. Jediným rozdílem by se mohlo jevit ztvárnění mimojazykové skutečnosti (např. vazby s primární předložkou), avšak abstraktnost a univerzalita sekundárních předložek tento rozdíl eliminuje na minimum (MSANPČ 2006, Mluvnice češtiny II 1986, PMR, HT 196).

Předložkové vazby dle Zlatovkaňuka, Strnadové a Kroupové (PMR, HT 1961, MSANPČ 2006, Mluvnice češtiny II 1986) plní ve větě funkci:

1) Příslovečné určení:

- **místa**, srov.př: *John moved near London* - John se přestěhoval blízko Londýna - *Джон поселился близко Лондона*
- **času**, srov.př.: *I get up about 8 o'clock* - Vstávám kolem osmé hodiny ranní - *Я встаю/просыпаюсь около восьми часов утра*
- **způsobu**, srov. př.: *The solution can be found by means of intensive analysis* - Řešení lze dosáhnout prostřednictvím důkladné analýzy - *Решение можно найти посредством тщательного анализа*
- **příčiny**, srov. př.: *He participated due to advantageous conditions* - Zúčastnil se kvůli zvýhodněným podmínkám - *Он принял участие ввиду более выгодных условий*

- **průvodní okolnosti**, srov.př.: *He did not proposed amendment regardless expectations* - I přes očekávání dodatek nenavrhl - Он не предложил дополнение вопреки ожиданиям
- **zřetele**, srov.př.: *Productivity developed in comparison to the last year* - Produktivita vyrostla v porovnání s minulým rokem - Продуктивность поднялась по сравнению с прошлым годом
- **podmínky**, srov.př.: *He will survive on condition of complete isolation* - Přežije za podmínky úplné izolace - Он выживет при условии полной изоляции

Podmínkový předložkový výraz *on condition* se v anglickém jazyce dle Strnadové (MSANPČ 2006) častěji používá v idiomatických ustálených frázích typů *on condition that*, kde není považován za sekundární předložku.

2) Předmět slovesa - *She protested against new administration* - Protestovala proti nové administraci - Она протестовала против новой администрации.

V ruském jazyce dle Zlatovkaňuka (PMR, HT 1961) se navíc můžeme okrajově zmínit o podrobnější klasifikaci na předmět stavový, obsahový, cílový, dotkový a stykový, odlukový, zájmový a vztahový. Ve valné většině případů se toto rozlišení týká pouze primárních předložek a kvantita sekundárních předložek je v těchto vazbách značně omezená. S případy druhotných předložek se můžeme setkat sporadicky ve spojení s předmětem cílovým, srov. př.: *Совещаться относительно дальнейшего сотрудничества* - Radit se ohledně další spolupráce. *Выступать против необоснованных правительственных мер* - Vystupovat proti neopodstatněným vládním krokům (PMR, HT 1961).

V anglickém jazyce podle Strnadové (MSANPČ 2006) navíc rozlišujeme předmět adjektiva, srov. př.: *I am sorry about your loss* - Mrzí mě tvoje ztrata - Мне жаль твоей потери. Dle analýzy obsahu všech tří základních literárních zdrojů další dílčí rozdíly ve všech třech jazycích se týkají hlavně primárních předložek a nejsou předmětem syntaktického rozborů vazeb se sekundárními předložkami (PMR, HT 1961, MSANPČ 2006, Mluvnice češtiny II 1986).

1.4.1 Pádová modifikace sekundárních předložek

V souvislosti se syntaktickým zapojením sekundárních předložek do větných celků je důležité zmínit se o předložkových pádech charakteristických pro ruštinu a češtinu jakožto jazyků flexivního typu. **Většina sekundárních předložek se v českém a ruském jazyce podle klasifikace Mikluše a Zlatovkaňuka (СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961) pojí s jedním pádem a to převážně s:**

- 1) **Genitivem:** ohledně - *касательно*, prostřednictvím - *посредством*, včetně - *включая* aj. S genitivem se též pojí předložky s vícečlennou strukturou – primární předložka + původně nepředložkový výraz: ve jménu - *во имя*, v případě - *в случае*, během - *в течении*. Výjimku v češtině podle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) tvoří genetické motivované tvary *víči* a *kvůli*. Tyto tvary se pojí s dativem. Do ruštiny by se dané výrazy daly přeložit jako *по отношению к/ в отношении* (dativ, genitiv), *ради* (genitiv). „Genitivní vazba těchto předložek není podmíněná sémanticky, nýbrž má smysl jen konstrukční.“ (Kroupová 1986: 208).
- 2) **Dativem:** navzdory - *вопреки*, naproti - *навстречу*, díky - *благодаря*, *относительно к* - ohledně, stran aj.
- 3) **Akuzativem:** bez ohledu na - *несмотря на*, nevyjímaje - *неисключая*, s ohledem na - *с расчётом на*
- 4) **Lokálem:** nemluvic o - *не говоря о*
- 5) **Instrumentálem:** počínaje - *начиная*, konče – *кончая*, mezi – *между*, v čele s - *во главе с*
- 6) **Nominativem:** *à la*, *kontra*, *versus*, *via* a.j. Předložky odvozující svůj původ z cizích jazyků se prioritně pojí s nominativem, zřídka s genitivem. Toto klasifikační doplnění o nominativ je užito dle klasifikace Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986).

Vícečlenné sekundární předložky dle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) mající strukturu: a) *primární předložka + nepředložkový výraz + primární předložka*; b) *primárně nepředložkový výraz + primární předložka* řídí pádovou vazbu druhou primární předložkou

v případě a) a primární předložkou v případě b). Ostatní složky celého předložkového konstrukturu modifikují sémantickou komplexnost předložkového pádu.

Totéž platí i pro ruský jazyk podle Mikluše (СРЯВССС 1989), kdy vazba nepředložkový výraz + primární předložka je ukazatelem pádu celého konstrukturu. Pokud vezmeme v potaz adverbialní předložky složené, tak jejich struktura většinou odpovídá modelům NV + PP a PP + NV + PP (*впередь до, вслед за, в связи с, по отношению к* aj.). Z tohoto důvodu primární předložky v sekundárním adverbialním konstrukturu jsou určujícím ukazatelem pádu. Naopak podstatná většina předložek jmenných má tvar PP + NV (*с учетом, в продолжении, в целях, в связи* aj.), tím pádem hovoříme o řízení genitivem. Jako zdroj příkladů sekundárních ruských předložek posloužila klasifikace Švedové (ГСПЛЯ 1970) pádového řízení předložkových vazeb.

Podle klasifikace Duškové (MSANPČ 2006) vzhledem k typologickému rázu anglického jazyka a jeho zařazení do skupiny jazyků analytických nemůžeme hovořit o předložkových pádech jako takových, jelikož anglický jazyk nerozlišuje pádovou sounáležitost uvnitř větného konstrukturu. Můžeme vytyčit pouze slovosled jako základní gramatický činitel a případně zmínit častou postpozici primárních předložek v anglické větě. Avšak toto pravidlo nelze uplatnit na sekundární předložky, jelikož jejich původ, zařazení do formálnějšího stylu a celkové odpoutání od hovorovějšího stylu nepřipouští žádnou postpozici. Odlišnou situaci se sekundárními předložkami v postpozici můžeme sledovat v klasifikaci Mikluše a Zlatovkaňuka (СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961) v ruském jazyce, a to u dvou předložek: *спустя* (do češtiny se nepřekládá, ale má blízko k významu „po“) a *ради – kvůli*. Tyto předložky se mohou užívat v postpozici, srov. př.: *Спустя пять лет он вернулся/Он вернулся пять лет спустя* - Po pěti letech se vrátil; *Он предал друга ради денег/Он предал друга денег ради* - Zradil přítele kvůli penězům.

1.5 Funkčně-sémantické vlastnosti sekundárních předložek

Sekundární předložky stejně jako předložky primární mají svůj základní konkrétní význam.

Variace jednotlivých významových modů charakterizuje následující klasifikace:

- 1) **prostorový (místní) význam** - řadí se sem předložky odpovídající na otázky: **kde** (*between* - mezi - *между, между*; (*a*)*round* - kolem - *около/вокруг*; *near* - vedle - *рядом*); **odkud/kudy** (*from below* - zespodu - *снизу, past* - mimo/kolem - *около, возле, вблизи*; *through* - napříč - *сквозь, через, поперёк*); **kam** (*inside* - dovnitř - *внутри*; *aside* - vedle - *рядом; возле*). (MSANPČ 2006, PMR, HT 1961, Mluvnice češtiny II 1986, ГСРЛЯ 1970)

V ruském jazyce podle Mikluše (СРЯВССС 1989) valná většina primárních předložek má prostorový význam. Jejich příslovečný raz podmiňuje pád jména v předložkové vazbě. Pádové modifikace ruštiny a češtiny se značně liší (Mluvnice češtiny II 1986, PMR, HT 1961). Můžeme zde hovořit o řízení jednoho předložkového pádu v různých významových kontextech nebo o několika předložkových vazbách s jinými pády a odlišnými smyslovými zabarveními. Valná většina sekundárních předložek odvozuje svoje druhotné významy (příčinné, způsobové, cílové, důvodové aj.) právě z původních prostorových vazeb. Můžeme jako příklad uvést sekundární předložku složenou *в продолжении*, kde původní prostorová primární předložka „в“ ve spojitosti se substantivem *продолжение* vytvořila nový významový konstrukt, který v předložkové vazbě má význam časový (během). Přenesené významy předložek v ruštině a češtině nejsou raritou, jelikož se stává, že jeden význam fúzuje s dalším významem a vzniká nový přenesený význam stojící jakoby nad významem původním (Mluvnice češtiny II 1986, СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961).

Podle Strnadové (MSANPČ 2006) v anglickém jazyce je prostorová klasifikace předložek podrobnější a obecně se týká lokalizace ve vztahu k prostorovému orientátoru. Co se týče sekundárních předložek, tak se jejich lokalizační vztahy vůči prostorovému orientátoru realizují a modifikují většinou v rovině primární (kde-odkud-kudy-kam) a méně v rovině sekundární/přenesené. Značná významová omezení souvisí a priori s charakterem sekundárních předložek, jejichž odvozený původ a výrazová jednoznačnost do značné míry omezují hlubší významové modifikace. Pokud zapojíme do funkčně-sémantického kontextu anglickou klasifikaci prostorovou, tak můžeme vytyčit hlavní anglická prostorová rozlišení a uvést základní příklady: (MSANPČ 2006)

- a) „Lokalizace ve vztahu ke globálně chápanému prostorovému orientátoru“ (Strnadová 2006: 281) [*via* –přes - *через*, např. *We travelled to Minsk via Brest; beyond* –za - *за*, např. *We are now far beyond the city.* (v tomto konkrétním případě se jedná o sekundární užití předložky v přenesené rovině - změna polohy byla dosažená dějem)] (MSANPČ 2006).
- b) „Lokalizace ve vztahu k vnitřku prostorového orientátoru“ (Strnadová 2006: 281) *through* – přes - *через/сквозь*, např. *They went through the kitchen.*
- c) „Lokalizace ve vztahu k vnitřku prostorového orientátoru prostorově vymezeného“ (Strnadová 2006: 282) *within* - v - *в(о)*, např. *There are many pubs within Britain.*; *inside* – uvnitř - *внутри/в*, např. *Have they been inside your house?; outside* – vně - *снаружу/вне*, např. *Prisons should be placed outside cities.*)
- d) „Lokalizace ve vztahu k povrchu prostorového orientátoru“ (Strnadová 2006: 282) *off* - s,z - *с*, např. *She took a bracelet off her wrist.* V rámci sekundární roviny můžeme jako příklad uvést větu *The school is somewhere of the crossroad.* Škola je někde blízko/poblíž křižovatky.
- e) „Lokalizace ve vztahu k různým, nespécifikovaným částem prostorového orientátoru“ (Strnadová 2006: 283) (*about* - kolem - *около*, např. *I often saw them about the farm.*)
- f) „Lokalizace ve vztahu k obvodu prostorového orientátoru, a to z vnější nebo vnitřní perspektivy“ (Strnadová 2006: 283) [(*a*)*round* - v, na, kolem - *вокруг*, *в*, např. *There were always cats around his rooms.*). Toto rozdělení připouští i sekundární užití předložky (*a*)*round*, např. ve větě *He could be seen round clubs.* Bylo ho vidat v klubech. Tento příklad ukazuje přenesenou sémanticko-kontextovou rovinu předložky (*a*)*round*.
- g) „Lokalizace ve vztahu ke všem částem prostorového orientátoru“ (Strnadová 2006: 283) *throughout* - v celé(m) - *во целом/ош*, např. *Our firm has departments throughout Asia.*
- h) „Lokalizace ve vztahu k poloze prostorového orientátoru na vertikální ose“ (Strnadová 2006: 284):
- a. „v prostoru souvisejícím s prostorovým orientátorem“ (Strnadová 2006: 284) *over* - nad - *над* např. *The portrait hung over the table.* V sekundární rovině se můžeme setkat např. s větami typu *Who lives in this mansion over the lake?* Kdo žije v tom sídle za řekou. *Under* - pod - *под*, např. *He dived under the cold water.*

- b. „v prostoru nesouvisejícím s prostorovým orientátorem“ (Strnadová 2006: 284) *above* – nad - *над*, např. *There were stars above us*. *Below* - pod - *под*, např. *The old man had a scar below his left eye*.
- c. „vzhledem k výchozímu bodu děje“ (Strnadová 2006: 284) [*up* -(nahoru) na - *наверх*, *на*: *She climbed up the hill*. Jako příklad využití předložky v sekundární rovině můžeme uvést větu *They settled up the hill*. Ubytovali se na kopci. *Down* - (dolů) s - *с*: *The girl climbed down the hill*. Jako příklad v sekundární rovině můžeme uvést větu *The president is deep down the scale of popularity*. Prezident je nízko na žebříčku popularity.]
- i) „Lokalizace ve vztahu k poloze prostorového orientátoru na horizontální ose“ (Strnadová 2006: 285) [*in front of* - před(e)- *перед*: *He saw a lady in front of him*. Dále sem řadí sekundární anglické předložky: *before*, *behind* a též komplexní předložky *ahead of* a *at the back of* (důraznější varianta od *behind-za- za*)].
- j) „Lokalizace v blízkosti prostorového orientátoru“ (Strnadová 2006: 285) *by* – u - *у/около/рядом с*: *They walked by the road*. *Past* - kolem/mimo - *около/мимо*: *The procession continuous past Head Office*. V sekundární rovině můžeme uvést příklad věty *He lives in the second house past the school*. Bydlí ve druhém domě za školou. *Beside* - vedle/u - *рядом/у*: *She was sleeping beside the river*.
- k) „Lokalizace podle úhlu, který zaujímá prostorový orientátor a děj nebo objekt“ (Strnadová 2006: 286) *along* - podél- *вдоль*: *The car moved along the street*. Sekundární rovina využití: *You'll find the pharmacy along the street*. Najdete lékárnu na této ulici. *Across* – přes - *через*: *He ran across the field*. Sekundární rovina využití: *The island lays across the Channel*. Ostrov leží na druhé straně Kanálu.
- l) „Lokalizace, při níž orientující se subjekt a prostorový orientátor jsou obrácení některou částí k sobě“ (Strnadová 2006: 286) *against* - o/u/na - *о/у/на*: *He leaned against the wall*. *Opposite (to)*-naproti- *напротив*: *She sat opposite her boyfriend*.
- m) „Lokalizace v prostoru, v němž se nachází i prostorový orientátor“ (Strnadová 2006: 287): patří sem předložky, *among*, *between* a *amidst* - mezi - *среди, между*, které patří do předložek sekundárních vzniklých z adverbálních tvarů.

Jednotlivá prostorová rozlišení v anglickém jazyce odpovídají kontextu diskursu či textu a těsně souvisí se subjektivním prvkem vyprávěče/autora. Předcházející stručná klasifikace slouží jako pomůcka při kontextové volbě té či oné předložky. Jsou zde shrnuté pouze

základní příklady sekundárních předložek v rovině primární a sekundární. Je nezbytné připomenout, že ne všechny sekundární předložky v angličtině korespondují sekundárnímu ekvivalentu v ruštině a češtině a existují kvanta anglických předložek sekundárních významově korespondující pouze jednomu tvaru v ruštině a češtině: nad/pod - *над/под* - *underneath, beneath, below, under; among, amidst* - *среди* – mezi (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961).

2) **Časový význam** – časové sekundární předložky v anglickém, českém a ruském jazyce můžeme rozdělit do dvou základních typů předložkových vazeb:

a) Vazby lokalizující děj nebo stav (větná predikace + časový orientátor) a odpovídající na otázku *kdy*:

Čeština - dějová fázovost: *uprostřed, na prahu, počátkem, závěrem, koncem*; dějový průběh: *během, v procesu, v průběhu*; dějové omezení: *po dobu, při příležitosti, u příležitosti*; dějová přibližnost: *okolo, kolem, mezi*; blížkost: *blízko aj.*

Ruština - dějová fázovost: *среди, после, накануне, перед, спустя*; dějový průběh: *в течение, на протяжении, в продолжение, в ходе, во время*; dějové omezení: *на протяжении, в течение*; dějová přibližnost: *около, в районе, между*; blížnosti: absence sekundárních předložek.

Angličtina - *before, after, between, during, since, by*. Předložka *during* (během, za) může být v závislosti na kontextu aplikovaná jak v podtypu označujícím průběh děje, tak v podtypu označujícím dějové omezení. Předložky *between* (mezi dvěma časovými úseky) a *by* (kolem, okolo - období do konce časového orientátoru) mohou být aplikované v podtypu dějové přibližnosti. Předložku *before* (před - dřívější čas než časový orientátor) spolu s předložkami *after* - *po* a *since* - *od* můžeme zařadit do podtypu dějové fázovosti. Zmíněné předložky sekundárního typu jsou základními příklady, které můžeme do této skupin zařadit. Podtypové rozlišení se dle autorova názoru dá uplatnit pro rozdělení anglických vícečlenných sekundárních předložek, ale pouze za předpokladů stanovených Strnadovou (MSANPČ 2006) - konkrétní příklady mají roli ustálených předložkových substantivních vazeb ve funkci sekundárních předložek: *in the middle of, at the threshold of, on the occasion of etc.* U těchto příkladů v konkrétních větných kontextech lze totiž vytvářet významové modifikace a porušovat jejich, na první pohled ustálenou vazbu vytvářejíc pouze volné substantivně-předložkové vazby: *on*

the **very** threshold of this problematic century, in a **complex** process of integration etc (MSANPČ 2006).

- b) Vazby specifikující trvání děje nebo stavu (kombinace významových rysů *rozsah* + *směr* v rámci modelu větná *predikace* + *časový orientátor*) a odpovídající na otázky *jak dlouho, od kdy, do kdy*:

Čeština: *počínajíc (od, do), počínaje (od, do), doprostřed, končíc, konče, po dobu, okolo, kolem*

Ruština: *на протяжении* - sekundární předložka, zahrnující v sobě sémantické rysy počátku (od kdy) a konce (do kdy) a odpovídající českému ekvivalentu *po dobu, v průběhu* a anglickému *throughout*; *начиная (с), кончая*.

Angličtina: *till, until, through, throughout, by, over*. Předložky *till/until* - do kdy, *through* - jak dlouho (po dobu, od začátku do konce) + do (kdy) včetně; *throughout* - po celou dobu, nejenom označuje časovou rovinu/časový úsek, ale též její vnitřek/průběh.

Jako vzor pro výše uvedený klasifikační model posloužila podrobná klasifikace časových předložek Strnadové (MSANPČ 2006). Časové sémantické podtypy dvou základních časových typů (dějová fáze, dějový průběh, dějové omezení) byly vypůjčeny z klasifikace Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986). Podle mého názoru model časových podtypů je možné aplikovat jak na češtinu, tak na ruštinu. Komparace ruských a českých časových sekundárních předložek a jejich podtypové rozdělení není poznamenáno zásadními významovými výkyvy. Pouze v případě překladu předložky *u příležitosti* do ruštiny byl zjištěn významný rozdíl. Ruský ekvivalent *по случаю (Мы собрались по случаю маминого дня рождения.)* má v ruském jazyce sémantiku sekundární předložky příčinné (Ожегов, Шведова 1992). Naopak v češtině dle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) sémantika předložky *u příležitosti* inklinuje více k určení časovému: *U příležitosti slavnostního zahájení festivalu se uspořádal ohňostroj* (ne proč, ale v jaké době). Doslovný překlad v tomto případě neznačí významovou jednoznačnost, která se zdá být na první pohled transparentní. Další rozdíl, který by stál za zmínku, se týká absence předložkového ekvivalentu v ruštině vyjadřujícího časovou blízkost/bezprostřednost. Jedná se o předložkový výraz zmíněný Kroupovou (Mluvnice češtiny II 1986) *blízko*. Například česká věta *V těchto dnech blízko noci se páli čarodějnice* by se do ruského jazyka dala přeložit

buď za pomoci primární předložky „к“ (*В эти дни к ночи сжигают ведьм*) nebo explicitně za pomoci časového adverbia *незадолго* (*В эти дни незадолго до наступления ночи сжигают ведьм*).

Podle klasifikace Strnadové (MSANPČ 2006) časové předložky chápeme jako jednosměrné a jednorozměrné. Pro časovou kontinuitu mezi dvěma protilehlými body je příznačný právě jeden směr, což se liší od pojetí prostorových předložek (např. v angličtině) vyjadřujících různorodé variace prostorových modifikací (viz lokalizace vůči prostorovým orientátorům). Právě ve vztahu ke klasifikaci prostorových přeložek se odvíjí klasifikace anglických předložek časových. Neuvažujeme zde tolik o sekundárních a primárních významových rovinách a modifikacích jako v případě prostorových předložek (výjimkou je prostorová předložka *over*, jež v roli časové sekundární předložky pojímá časový úsek jako něco, k čemuž lze vytvořit přenesený vztah ve vertikálním směru: *Can she stay over Tuesday?* Může se zdržet přes úterý?). Nemožnost další diversifikace časových předložek se zakládá právě na těchto systémových vlastnostech. (MSANPČ 2006).

3) Význam příčinný (důvodový a důsledkový) – dle klasifikace předložek anglických od Strnadové (MSANPČ 2006) do této skupiny lze též zařadit vztahy *účelové, podmínkové a přípustkové*. Toto jednotící kritérium lze uplatnit i na češtinu a ruštinu. Pokud bereme v potaz podmínku nebo účel, máme na mysli dílčí významové variace vztahů příčinných. Z tohoto důvodu se autor rozhodl alespoň v klasifikaci sekundárních předložek všechny typy spojit pod jeden příčinný význam a tím pádem maximálně zjednodušit a zpřehlednit klasifikaci.

Předložky příčinné, důvodové, důsledkové v českém jazyce dle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) rozlišují následující tvary: *dík, díky, z titulu, za účelem, vlivem, vinou, za příčinou, z důvodu, kvůli, následkem*: Vlivem nepříznivých klimatických došlo k sesuvu půdy. V ruském jazyce podle Zatovkaňuk (PMR, HT 1961) se můžeme setkat s významově analogickými tvary: *благодаря, ввиду, в результате, вследствие, в силу, по причине, на основании, в связи с*: *По причине распада державы экономический кризис был неизбежен*.

Předložky typu: *kvůli, pro potřeby, za účelem, stran, v zájmu, ohledně, ve věci* mají své zastoupení ve vztazích účelových – Pro potřeby interních dodavatelů byl založen nový fond. V ruštině ve vztazích účelových vyčleňujeme následující sekundární předložky:

ради, в знак, в целях, в интересах: В знак уважения все пришли в чёрном (Mluvnice češtiny II 1986, PMR, HT 1961).

Ve vztazích přípustkových nalézáme hojný výskyt předložek: *proti, za cenu, navzdory, vzdor - Vezmu si jí i za cenu odloučení od rodiny.* V ruském jazyce v přípustkových vazbách můžeme zmínit příklad předložek: *вопреки, наперекор, против: Вопреки сложностям он всё таки доберётся до цели* (Mluvnice češtiny II 1986, PMR, HT 1961).

Ve vztazích podmínkových nalezneme české předložky: *za předpokladu, pod podmínkou, v případě – Začneme dialog za předpokladu kvalitní nabídky.* V ruském jazyce můžeme vytyčit několik příkladů sekundárních předložek podmínkových: *при условии, в случае: Мы подпишем контракт при условии льготных тарифов.* (Mluvnice češtiny II 1986, PMR, HT 1961).

V angličtině mezi sekundární předložky figurující ve skupině předložek důvodových můžeme dle klasifikace Strnadové (MSANPČ 2006) zařadit následující výrazy: *owing to* - pro, následkem čeho, kvůli; *thanks to* - díky; *as a result of/as a consequence of/in consequence of* – následkem, v důsledku; *by virtue of/on the strength of* – na základě; *by reason of* - pro, kvůli (knižní výraz); *in view of* - vzhledem k. Někdy k důvodovým předložkám anglickým řadíme i předložky *on account of/for the sake of* - kvůli (knižní). Důvodem významové a funkční nestability je jejich inklinace k frazeologickým spojením, nežli k předložkám. Předložka *for the sake of* navíc slouží nejen k důvodovému užití, ale též účelovému: *I'll help you for the sake of better life.* Pomůžu ti k lepšímu životu. Předložka *due to* (kvůli) se užívá pouze v americké angličtině. V britské angličtině se užívá pouze v adjektivním spojení: *I was bored due to annoying storytelling.* Byl jsem znučen otravným vyprávěním historek (MSANPČ 2006).

U anglických předložek účelových rozlišujeme účelový tvar kladný a záporný. V rovině sekundárních předložek bychom mohli vytyčit tvar *on behalf of* - za (jménem): *She acted on behalf of the whole corporation.* Jednala za celou společnost. Toto formální vyjádření účelu se na první pohled může zdát zavádějící a misinterpretováno jako spíše vyjádření způsobu, nežli účelu. Měli bychom v této souvislosti vymezit nepatrný smyslový rozdíl. Pokud formální předložku *on behalf of* zaměníme frekventovanějším neutrálním primárním tvarem *for*, tak ve výsledku

vznikne věta *She acted for the whole corporation* - Jednala za celou společnost. Pokud bychom měli být co nejvíce explicitní, tak stejnou větu můžeme sdělit následujícím způsobem: *She acted for the sake of the whole corporation* - *Jednala ve prospěch celé společnosti*, kde je účel zřejmý. Ve vyjádření záporného účelu figuruje předložka *against* (proti - aktivní obrana vůči nějakému faktoru): např. *Precussions against robbery*. Opatření proti krádežím. Můžeme se opětovně zmínit o sekundární předložce *for the sake of* v účelovém užití (MSANPČ 2006).

Mezi sekundární předložky figurující ve skupině předložek přípustkových řadíme předložky: *in spite of* - navzdory, přes: *I love her in spite of her carelessness*. Miluji jí i přes její lhostejnost; *irrespective of* - bez ohledu na. *Irrespective of the circumstances, he admitted his faults*. Bez ohledu na okolnosti připustil svoje chyby.

U anglických sekundárních předložek podmínkových můžeme vyzdvihnout tvar *in case of* - v případě (čeho): *In case of collapse call the ambulance*. V případě zhroutilí/kolapsu, volejte sanitu. Z tvarové dvojice *with* x *without* vytyčíme pouze adverbialní tvar sekundární předložky *without* - bez: *You can not review expenses without particular experience*. Nemůžete posoudit náklady bez patřičných zkušeností (MSANPČ 2006).

4) Význam vyjadřující prostředkové a způsobové vztahy:

a) *Prostředkové vztahy ve vazbách se sekundárními předložkami v češtině, ruštině a angličtině:*

a. *Nástroj k uskutečnění činnosti*

- v českém jazyce: *pomoci, cestou, na zásadě, na základě, na podkladě, formou* (Mluvnice češtiny II 1986)
- v ruském jazyce: za pomoci primárních předložek a sekundárních předložek *через* - přes; *путём* - cestou; *на основе, на основании* - na zásadě, na základě; *с помощью* - při pomoci, *за счёт* - na ujmu, pomoci, díky. (PMR, HT 1961)
- v anglickém jazyce: *without* - bez: *I washed the floor without a swab*. Umyl jsem podlahu bez hadru. V angličtině navíc užití *without* spolu s *by, under, for/against* ve vztazích vyjadřujících průvodní okolnosti: *We*

voted against democrats. Hlasovali jsme proti demokratům; *We cannot live without lungs*. Nemůžeme žít bez plic (MSANPČ 2006).

b. *Prostřednictví*

- v českém jazyce: *z pověření, skrz, ústy, prostřednictvím* (Mluvnice češtiny II 1986).
- v ruském jazyce: *посредством, через*, nebo předložková vazba *через посредство*. V dané klasifikaci se nabízí užití výrazu *путём*, který je na první pohled zaměnitelný například s neutrálním *через*, avšak srovnajme věty: *Я передал подарок через друга/Я передал подарок путём друга**. První příklad je konotačně a smyslově v pořádku. U druhého příkladu vidíme, že užití *путём* v prostředkových vztazích je kvůli významové abstraktnosti možné pouze v určitých kontextech: *Мы преодолели трудности путём технической утилизации* (PMR, HT 1961).
- a anglickém jazyce: *through* - prostřednictvím: *The goods were bought through the internet shop*. Zboží bylo zakoupeno přes internetový obchod; *By means of* - prostřednictvím, pomocí: *Utterances are expressed by means of logical thoughts*. Vyjádření se uskutečňují na základě logiky myšlenek; *by* - po: *Will she travel by bus or car?* Bude cestovat autobusem nebo autem (MSANPČ 2006)?

c. *Měřítko (něco s něčím), vodítko činnosti:*

- v českém jazyce: *na principu, na bázi, podle, po vzoru* (Mluvnice češtiny II 1986)
- v ruském jazyce: *на основе, на основании, исходя из, согласно, соответственно* (PMR, HT 1961).
- v anglickém jazyce: *by* - podle (vyjádření identifikace), *po/na* (vyjádření podílnosti): *I recognized my mother by her voice*. Rozpoznal jsem matku podle hlasu. *In Britain, butter is sold by the pound*. V Británii se máslo prodává na libry. Navíc se setkáváme s ustálenými spojeními typu: *by turns* - střídavě, *by degrees* - postupně; *according to* - podle: *According*

to the plan we'll arrive at 3 p.m. Podle panu přijedeme ve tři odpoledne;
contrary to - v rozporu s, proti: *She acted contrary to the given dogmas.*
Chovala se v rozporu se zavedenými dogmaty (MSANPČ 2006).

b) Způsobové vztahy ve vazbách se sekundárními předložkami v češtině, ruštině a angličtině:

a. Vlastní způsob

- v českém jazyce: *mezi*, např.: Když držel její dopis, tak se snažil číst mezi řádky.; *okolo, kolem*: Pořád chodil kolem horké kaše.; *po způsobu, ve formě, à la* (Mluvnice češtiny II 1986).
- v ruském jazyce: *à la, в виде*: Он преподносит себя в виде шута.; *вокруг*: Он ходит вокруг этой проблемы и никак не может её решить; *между*: Он читал между строчек (PMR, HT 1961).
- v anglickém jazyce: *à la, by means of* - ve formě: *The operations were visualised by means of the numbers.* Operace byly znázorněny ve tvaru čísel; *in the form of* - po způsobu, ve formě: *Our relationship exists just in the form of rings* Náš vztah existuje pouze ve formě prstýnku. (MSANPČ 2006).

b. Srovnání a zřetel

- V českém jazyce: *na rozdíl od, ve srovnání s, v porovnání s, proti, oproti, naproti, v protikladu, na rozdíl od, s ohledem na, vzhledem k, v souladu s, ve shodě s, v návaznosti na, bez ohledu na, bez zřetele na aj* (Mluvnice češtiny II 1986).
- V ruském jazyce: *в сравнении с, в отличие от, по сравнению с, вопреки, с учётом, несмотря на, в соответствии с, в соотношении с* (PMR, HT 1961).
- V anglickém jazyce: *like* - jako: *Don't act like that!* Nechovej se takhle!; *unlike* - na rozdíl: *Unlike his partner, he did not sign the contract.* Na rozdíl od svého společníka smlouvu nepodepsal (MSANPČ 2006).

Následující skupina předložek v anglickém jazyce podle Strnadové (MSANPČ 2006) spadá též do předložek vyjadřujících způsobové vztahy, avšak v češtině dle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) uplatnění těchto předložek je determinováno pro skupinu předložek zřetelových vyjadřujících vztah zaměřených něčeho k něčemu. V této klasifikaci dle autorova uvážení se omezíme na jednotící způsobové kritérium, platné pro všechny tři jazyky a zahrneme anglické předložky zřetelové do skupiny předložek způsobových, a to za předpokladu, že se jedná o předložky vyjadřující způsob v užším smyslu slova.

Alongside, beside - vedle, ve srovnání s: *Beside rugby, football is an easy game*. Ve srovnání s rugby je fotbal jednoduchá hra. *Alongside his brother, he looks fat*. Vedle svého bratra vypadá tlustě; *in relation to* - v poměru k: *This car is too long in relation to its width*. Toto vozidlo je příliš dlouhé v poměru ke své šířce; *by/in comparison with* - ve srovnání s: *The winter is too warm in comparison to autumn*. Zima je příliš tepla ve srovnání s podzimem; *by/in contrast with* - ve srovnání s (kontrastní význam): *In contrast with his wife, she looks really awful*. Ve srovnání s jeho manželkou vypadá opravdu hrozně; *as opposed to* - na rozdíl od: *Oil as opposed to butter is preferable*. Olej, na rozdíl od másla, je lepší; *towards* - vůči: *He behaved badly towards his grandmother*. Choval se ošklivě vůči své babičce; *about* - na, o, s: *There is something weird about her*. Je na ní něco zvláštního (MSANPČ 2006).

c) *Spoluúčast, společenství*

- V českém jazyce: *ruku v ruce s, za pomoci, s pomoci, pod záštitou, v součinnosti, zároveň s, za asistence, za účasti, pod vedením aj* (Mluvnice češtiny II 1986).
- V ruském jazyce: *при помощи, с участием, при содействии, во главе с, вместе с, совместно с* (PMR, HT 1961).
- V anglickém jazyce: *with the help of* - za pomoci; *under the command of* - pod vedením; *in collaboration with* - ve spolupráci s; *with the aid of* - s pomocí. Opětovně bychom měli připomenout, že tyto vazby mají funkci sekundárních předložek pouze ve větných konstrukcích, kde nelze uplatnit významovou modifikaci (za pomocí např. adjektiva) a tím pádem narušit ustálenou předložkovou konstrukci (MSANPČ 2006).

Podle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) v českém jazyce navíc vyčleňujeme dílčí vztahy: zastoupení, náhrady (místo, v zastoupení aj.); ujmy/prospěchu (na úkor, na vrub

aj.); posese (v rukou aj.); původce (z rukou, v podání aj.); připojení (vedle, mimo); ohraničující, určující, vymezující (v popředí, na vrcholu, v platnosti aj.); identifikace, kvalifikace (pod jménem, pod titulem aj.); inkluze, exkluze (počítaje/počítajíc, vyjma, mimo aj.); příčinného určení (v povaze, z povahy aj.).

1.6 Užití sekundárních předložek v jednotlivých funkčních stylech

Stylistická funkce sekundárních předložek, věcné styly

Jak již bylo zmíněno dříve, stylistické uplatnění sekundárních předložek přímo souvisí s jejich původem a sémantikou. Sekundární předložky jakožto tvary odvozené (slovesné, jmenné, adverbiální) charakterizují vztahy co nejpřesněji a tím pádem je jejich role zásadní v odborném, publicistickém a administrativním stylu. Užití sekundárních předložek prioritně v těchto stylech je podle Mistrika a Knittlové (Mistik 1989, Knittlová 2010) předurčeno jejich explicitností ve vyjádření komplikovanějších vztahů příčinných, přípustkových, účelových, podmínkových, prostředkových aj. Výskyt podobných složitých vztahů v ostatních funkčních stylech je sporadický a jejich užití je příznačné pouze pro určité kontexty, kdy můžeme hovořit o nadměře expresivitu (např. v humoristické literatuře).

Existují kvanta sekundárních předložek, které mají knižní zabarvení anebo patří mezi archaismy. Mají své zastoupení jak v populární literatuře, kde samozřejmě záleží na individuálním přístupu autora, tak v mluveném projevu, kde se pro změnu uplatňují individuální vlastnosti vypravěče a kontextový faktor. Sekundární předložky jsou otevřeným, neustále se obohacujícím souborem a regulárně aktualizované tvarové a významové konotace jsou přímo úměrné současné vědecké a administrativní činnosti, kde rapidní vývoj předpokládá nejenom jazykovou preciznost, ale též významovou přesnost, která je zásadní, pokud bereme v potaz pohyb enormního množství informace v politickém, ekonomickém a vědeckém kontextu současného světa. (Mistik 1989, Knittlová 2010)

1.6.1 Odborný styl vs. styl hovorový

Odborný styl je spisovný, monologický, transparentní, pojmový, přesný, zřetelný a odborný. Směrodatnou vlastností naučného stylu je jeho spisovnost, a to nejen v písemném projevu, ale též v projevu ústním. Zmiňujeme tuto skutečnost právě na základě komparace s hovorovým stylem. Hovorový styl jako takový může mít též písemnou a ústní podobu. Zásadním rozdílem je ale fakt, že písemný hovorový projev vznikl právě z ústního spontánního projevu. Naopak odborný hovorový a ústní projev mají své fundamenty v projevu písemném. Volba jazykových prostředků (včetně předložkových tvarů) v hovorovém a odborném stylu se v zásadě liší. Měli bychom vzít v potaz nejenom obsah, který se nám autor snaží sdělit, ale též vztah autora a adresáta. Hovorový styl předpokládá existenci poskytovatele a příjemce informace, mezi nimiž funguje synergický vztah akce a reakce. Dalšími zásadními znaky hovorového stylu jsou: užití mimiky, gestikulace, přítomnost kontextového a situačního faktoru. Výsledný rámec jazykových prostředků hovorového stylu se pak zásadně liší od prostředků stylu naučného. Hovorový styl je eliptický; věty se tvoří návazně, postupně; příznačná je lineární skladba, otevřená a znenadání reagující na vnější podněty (poskytovatel versus příjemce). Odborný styl neguje okamžitou akční a reakční vazbu mezi poskytovatelem informace a příjemcem, takže logicky veškeré mimojazykové projevy (gesta, mimika) nepřipadají v úvahu. Jazyk odborného stylu je z tohoto důvodu explicitní; používá složitá relativně samostatná souvětí s prostorovou, koncentrovanou a sevřenou skladbou textu. Příznačná je formální a obsahová úplnost s užitím zřetelných deiktických vazeb (Mistik 1989).

Izolovanost odborného stylu před mimojazykovými faktory a jeho explicitnost vyžaduje užití významově explicitních konektorů. Z tohoto důvodu sekundární předložky, jakožto výrazové prostředky jednoznačné a abstraktní jsou nezbytným atributem každého odborného žánru. Nejenom, že přesně popisují složité větné vztahy, ale zároveň značně redukuje významovou ambiguitu. Pro zajímavé srovnání s anglickým jazykem popisuje Knittlová (Knittlova 2010) frekventované užití sekundárních předložek po boku tvarů slovesných: *to gain – in order to gain, to consider – for the purpose of consideration atd.* Užití slovesných tvarů slouží za účelem kondenzace sdělení. Užití tvarů předložkových slouží naopak k explicitnějšímu vyjádření sdělení. Cítíme zde určitý rozpor – na jednu stranu je zde snaha maximálního zúžení sdělení a na druhou stranu snaha popsat jev nebo skutečnost co nejpřesněji. Pokud vezmeme v potaz například anglické sémantické

kondenzáty typu: *package machine, cooling boilers*, tak jejich kondenzovanost je spíše na úkor smyslové jednoznačnosti. Z tohoto důvodu se ve vědeckých textech objevují právě ekvivalenty předložkové za účelem ucelenějšího popsání jevu, funkce atd.: *machine for the purpose of packaging, boilers for the purpose of cooling*. Substantivní kondenzáty ale na druhou stranu umožňují velmi rozmanité jmenné kombinace a co nejkondenzovanější užití informace (Knittlová 160-161, Mistrík 1989).

Otevřenost a spontánnost hovorového stylu spolu s jeho eliptickým charakterem implikují užití předložek primárních, jakožto základních větných konektorů, jejich významová nejednoznačnost se kompenzuje nejenom uplatněním mimojazykových faktorů, ale též momentálními reakčními modifikacemi mezi poskytovatelem informace a příjemcem (Mistrík 1989).

1.6.2 Administrativní styl

Typickým atributem administrativního stylu je jeho výlučně písemné užití. Na rozdíl od hovorového stylu se v administrativním stylu setkáváme s kondenzovanou, umělou konstrukcí, která se snaží uchopit a zkomprimovat veškeré směrodatné informace. Jazyk sdělení je zbaven veškerých emocí a fiktivní intonace a je příznačné užití zdlouhavých větných konstruktů o několika souvětích. Rozsah výrazových prostředků se dělí na šablonovité administrativní výrazy, heslovité fráze (často nabývají kompletní význam v inzerátech, titulcích, názvech atd.), grafické prostředky (často jazyk enumerativní a agramatický, akcentující na vizuální stránce administrativního stylu), zkratky, kalkované výrazy, stereotypní a schematické formulace - nečasový faktografický konstrukt. (Knittlová 160-161, Mistrík 1989).

Zásadní roli v administrativním stylu hrají složené sekundární předložky jmenné (např. *in order to, for the purpose of, by means of; s cílem, za účelem, prostřednictvím; в целях, с целью, посредством*). Jejich hojný výskyt má v rámci administrativního stylu svoji opodstatněnou roli. Sekundární předložky jsou „komprimované výrazy, které vznikly zhuštěním vět, například konče - když končím, s ohledem na - když bereme ohled na, v porovnání s - kdybychom porovnali...“ (Mistrík 1989: 449). Užití komprimovaných výrazů má dle Knittlové (Knittlová 2010) a Nedomové (Nedomová 2010) svoji logiku.

V administrativním stylu je prioritní pouze jeden cíl: poskytnout co nejvíce informace na co nejmenší ploše, a to za účelem snadné a rychlé orientace (*во избежании místo чтобы избежать, по линии /в части místo explicitní vedlejší věty что касается*). Informačně přesycené věty o několika souvětích se díky sekundárním předložkám redukují a zjednodušují, tím pádem ulehčují adresátovi práci s textem a jeho obsahem.

1.6.3 Publicistický styl

Typickými atributy publicistického stylu podle Mítrika (Mítrik 1989) je rozmanitost jeho výrazových prostředků. Svůj původ odvozuje jak z naučného stylu, tak ze stylu řečnického. Škála výrazových prostředků v publicistickém stylu je neustále v pohybu, jelikož se mění v závislosti na společensko-politických podmínkách určujících hlavní stylovou funkci. „Je to styl, který stojí na pomezí mezi stylem vědeckým, odborným a mezi stylem uměleckým, literárním.“ (Knittlová 2010: 134). Publicistický styl se neomezuje pouze na noviny, ale též zahrnuje rádio, televizi, rozhlas a internet. Tyto poskytovatelé informace mají jeden společný cíl - využití jazykových prostředků, které pohotově, přesně a přesvědčivě vylíčí informaci široké veřejnosti. Základní vlastnosti publicistického stylu se příliš mnoho neliší od vlastností stylu naučného. Jedná se především o spisovnost, monologičnost, transparentnost a pojmovost. Spisovnost v pojetí publicistickém je však něco jiného, nežli v pojetí naučném. Naučný styl využívá spisovnosti v přímé souvislosti se svojí písemnou realizací. Publicistický styl se neomezuje pouze na psaný projev, ale též na prostředky grafické, jež jsou jeho neoddelitelným atributem. Monologičnost naučná se též liší od užší monologičnosti publicistické nekladoucí velký důraz na kompaktnosti sdělení. Transparentnost publicistická se chápe též v širším pojetí, nežli transparentnost naučná, která je určená úzkému kruhu čtenářů. Specifickým rysem publicistického stylu je jeho informativnost, která zakládá na hojném užití substantiv, avšak redukovaném užití sloves. Informační zhuštěnost na úkor slovesné dějovosti často narušuje celkovou koherenci textu, ale zachovává sdělovací faktografickou hodnotu (Mítrik 1989).

Co se týče výrazových prostředků publicistického stylu, tak typickou větou publicistického stylu je právě věta jednoduchá. Pokud je užíváno složitých vět, tak mají podobu přiřazovacích souvětí a centrálním aspektem publicistického stylu je právě adverbiální určení okolnosti (kde, jak, kdy). Užití sekundárních předložek v publicistickém stylu je

mnohem méně frekventované, nežli ve stylu naučném či administrativním. Naučný styl vyjadřuje vztahovou a významovou komplexitu souvětí pomocí příčinných, časových, podmínkových souvětí a polovětných tvarů, za hojného užití sekundárních předložek jako jednoznačných konektorů, které navíc mají funkci větného kondenzátoru. Publicistický styl naopak konstatuje fakta, popisuje a vyjadřuje okolnosti (pomocí adverbálních konstrukcí), využívá hojně několikanásobný větný člen, elipsu, enumerační konstrukce a takto si udržuje svůj pojmový charakter založený na co největší redukci nepojmových výrazů - spojky, zájmena, konektory atd. (Mistrik 1989).

1.7 Vliv typologie jazyků na odlišné pojetí sekundárních předložek v textech

Podle Žažy (Žaža 1999) čeština a ruština mají společný praslovanský původ, a tím pádem stejný typologický ráz. Oba jazyky patří do tzv. flexivních jazyků, kde se v jejich gramatické stavbě uplatňuje nominální systém s bohatou flexí. Dle Duškové (MSANPČ 2006) se anglický jazyk typologicky řadí do tzv. jazyků analytických, pro které je příznačná chudá flexe a naopak zásadním gramatickým činitelem je slovosled. Distinktivní morfologický tvar není indikátorem větných rolí substantiv, adjektiv a valné většiny zájmen. Pokud se vrátíme k výrazu „*to enter*“ nebo „*arrive*“, tak jejich sémantický ráz je zásadním činitelem a významová nebo úplná redukce předložek je hlavním důsledkem jejich významové a stavební jednoznačnosti. Naopak v ruském jazyce se setkáváme s cíleným užitím konkrétních předložek hlavně v kontextu morfologickém a syntaktickém (význam je sekundární činitel). Podle Švedové (ГСПЛЯ 1970) zde mluvíme o subordinačních vztazích slov ve větě (*подчинительные связи слов*), prioritně o předložkových vazbách slovesných (*предложное глагольное управление*), kde slovesný tvar za předpokladu prefixace určuje předložkový tvar určovaného slova (duplikace předložky – zvukový či významový duplikát). Obecně vzato výběr předložky v ruském jazyce se řídí v první řadě morfologicko-syntaktickými zákonitostmi a vděčí za to právě své typologii. V anglickém jazyce úplná či částečná redukce předložky vděčí sémantice řídícího slova.

S analytickým charakterem anglického jazyka též souvisí zásadní rozdíl v oblasti užití prostorových předložek. V češtině a ruštině podle Zatovkaňuka (PMR, HT 1961)

předložková aplikace probíhá v rámci modelu *kde-odkud-kudy-kam* omezeného na jednu primární rovinu. V anglickém jazyce je situace odlišná. Užití předložek je rozšířeno o rovinu sekundární, kdy statické a dynamické užívání předložek v základní rovině je navíc modifikováno užitím stejných předložek v rovině přenesené. Uvedeme jako příklad předložku *over* figurující hojně v primární rovině. *There is a lantern over the table* – statické užití, *kde*. *Please pass the lantern over the table* – dynamické užití, *kudy*. Setkáváme se však i s vazbou v sekundární rovině. *There is a helicopter over the building* – Je tam helikoptéra nad budovou (rovina primární)/Je tam helikoptéra za budovou (rovina sekundární – objekt nalezneme, až obejdeme budovu, překonáme překážku). V češtině a ruštině je nezbytné použít dvě různé předložky, zatímco angličtina si vystačí s jednou. V mnoha případech je pro angličtinu též charakteristické tzv. fúzování několika předložek, aby výsledný tvar zcela odpovídal vyjádření prostorové skutečnosti. Jako příklad můžeme uvést větu *The explosion came **from over** the hill* – Exploze přišla zpoza kopce (rovina sekundární, poukazuje na místo, kam se dostaneme, pokud překonáme hmotnou překážku) - *Взрыв раздался за горой*. V této souvislosti je důležité opětovně zmínit analytický charakter anglického jazyka, jehož chudá flexe neumožňuje synergické spojení jednotlivých morfémů do jednoho slova a neexistuje možnost motivované afixace větných členů. V podobných případech anglický jazyk akcentuje na navazování dalších slovních výrazů do větné struktury, čili fúzuje několik prvků a vytváří jednotnou sémantickou vazbu (MSANPČ 2006).

1.8 Shrnutí teoretické části

Za účelem porozumění problematice sekundárních předložek v angličtině, ruštině a češtině, bylo zapotřebí vytvořit univerzální klasifikační systém, kde by bylo možné implementovat jak shodné rysy, tak rysy odlišné. U genetické analýzy sekundárních předložek byla kromě shodné klasifikace (adverbiální, jmenné a slovesné tvary) zjištěná první významná diskrepance, a to odlišný původ anglického jazyka v protikladu k jazyku ruskému a českému (problematika byla shrnuta v předchozí kapitole, viz výše). Analytický raz anglického jazyka předznamenal exkluzi pádové modifikace sekundárních předložek (s výjimkou několika zcela formálních pádu předložkových) a naopak vyzdvihl pádové

variace předložkových vazeb - jak konstrukční, tak sémantické – u jazyků slovanských (ruština, čeština).

Nejvíce pádových a smyslových variací v ruském a českém jazyce byly indikovány u předložek primárních. V obou jazycích se předložky pojily buď s jedním, nebo více pády. K tomu bychom samozřejmě měli brát v potaz i odlišné pojetí prostorových a jiných funkčně-sémantických vztahů jak mezi ruštinou a češtinou, tak mezi ruštinou a češtinou na jedné straně a angličtinou na straně druhé. Naštěstí variace v pojetí předložkových pádů se značně zredukovaly, když se klasifikace omezila pouze na předložky sekundární, kde je valná většina předložek ruských a českých řízená genitivem a řízení ostatními pády je vymezeno striktními zákonitostmi konstruktů primárních) předložek a primárně nepředložkového výrazu. U sekundárních předložek anglických jsme mohli s klidným svědomím vyloučit pravděpodobnost jakékoli větné předložkové postpozice (na rozdíl od předložek primárních). Zajímavé je, že se nám postpozice pro změnu objevila u předložek ruských, a to speciálně u předložek (*снyчтя, паду*). Důležitým poznatkem u sekundárních předložek anglických bylo zjištění, že konstrukt substantivní předložková vazba může převzít roli sekundární předložky vícečlenné anebo zůstat pouhou předložkovou frází. Typickým rysem pro předložkovou frázi je volná modifikace části jejího konstruktů (adverbiální nebo adjektivní modifikace). Modifikace tohoto typu je možná ve větách s konkrétním významem předložkové vazby. Pokud ale použijeme stejný výraz ve větě s přeneseným významem, tak modifikace nebude možná, srov. př.: *In the (bright, soft, intensit etc) light of the cigarette lighter x In the (*) light of this fact*. Přejít mezi předložkami a předložkovými frázemi není v angličtině jednoznačně vymezen, proto záleží na individuálním přístupu mluvčího/autora.

Co se týče klasifikace funkčně-sémantických vlastností, tak vzorovým modelem posloužil prioritně klasifikační model anglických předložek. Prvním důvodem, který autor zohlednil, byl fakt, že analytický charakter anglického jazyka a nemožnost afixace jednotlivých členů předložkových konstruktů umožnila autorům Mluvnice současné angličtiny zohlednit jiné gramatické a významové vlastnosti (např. sémantika vazebných sloves a její vliv na výběr předložky). Zmínili jsme se o volbě předložek v různorodých prostorových vztazích a též ve vztazích časových, příčinných, způsobových atd. Klasifikace českých a ruských předložek nevyžadovala natolik podrobnou podtypovou klasifikaci, jelikož prioritně vycházela z pádových vztahů a afixace jednotlivých členů sekundárních předložek. Ale dle autorova názoru, rozvrstvená důkladnější klasifikace není vůbec na škodu. Za prvé se

zohledňují společné rysy všech tří jazyků a za druhé výsledný jednotící systém přináší konkrétnější významové módy jednotlivých předložek. Autor se též zaměřil na klasifikaci českou, obzvláště u časových typů (dějovost, fázovost atd.), podmínkových a způsobových. Hlavním cílem bylo najít jednotící klasifikační kompromis a případně vytyčit konkrétní odlišnosti a nuance.

Co se týče zastoupení jednotlivých sekundárních předložek ve funkčních stylech spisovného jazyka, tak se autor zaměřil prioritně na tři základní funkční styly: odborný, administrativní a publicistický. Zastoupení sekundárních předložek v prvních dvou stylech je nezpochybnitelné, pokud bereme v potaz charakter sdělení a kondenzaci odborné informace. Sekundární předložky mají v těchto stylech prioritně úlohu konektorů nepředpokládajících zpětnou reakční vazbu od posluchače. Tím pádem jejich významová jednoznačnost v synergii s informační kondenzovaností, úplností a přesností celého sdělení hraje podstatnou roli. Styl publicistický, jakožto styl šablonovitý a kalkovaný připouští menší zastoupení sekundárních předložek, avšak samotný charakter publicistického stylu v sobě zahrnuje prvky všech funkčních stylů a nakládá s nimi dle obsahu a cíle sdělení. Může se jednat o naučně populární pojednání ve vědeckém časopise, ironický fejeton zesměšňující například administrativní klišé a byrokratický aparát jednotlivých státních či soukromých institucí atd. V těchto příkladech se jednoznačně můžeme setkat se sekundárními předložkami ve svých základních funkcích, i když umělé vytvořená konstrukce může mít jako celek ironické zabarvení.

Úvod do praktické části

V praktické části se autor zaměřil na předložkové jmenné konstrukty ve dvou administrativně-právních textech: Vídeňskou úmluvu o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody z roku 1988 a Všeobecné pojistné podmínky komerční smlouvy KZPC (Komplexní zdravotní pojištění pro cizince) z roku 2011 poskytované cizincům ze strany pojišťovny Slavia. První text vychází z anglického originálu přeloženého do jazyku ruského a českého. Druhý text vychází z původně českého originálu přeloženého do jazyka ruského a anglického. V první části se autor zaměřil na syntaktické vztahy předložkových spojení ve větných celcích a funkčně-sémantickou klasifikaci vybraných větných excerpce se sekundárními předložkami jmennými v rámci větného konstruktu. Dle vlastního uvážení se autor rozhodl prioritně dohledat všechny možné konstrukce se sekundárními jmennými předložkami vyskytující se v ruském překladu a dle toho konstruovat vlastní tabulku excerpčních modelů. Samozřejmě autor zohlednil skutečnost, že jazyk originálu prvního textu je angličtina a jazykem originálu druhého textu je čeština. Hlavním cílem bylo zjištění frekventovanosti sekundárních předložek v jednotlivých jazycích, jejich funkčně-sémantické zaměření, modifikační vlastnosti s ohledem na gramatický a sémantický raz konkrétních konstruktů.

Ve druhé části praktického výzkumu se autor zaměřil na nejvíce frekventované konstrukce se jmennými předložkami v ruském jazyce a jejich překladové variace v jazyce originále a v jazyce dalším. Hlavním cílem byla indikace účelovosti nejvíce frekventovaných výrazů v ruském jazyce v porovnání s jazykem českým a anglickým. Zaměřenost na sekundární předložky jmenné je odůvodněná faktem, že v ruském, českém a anglickém jazyce soubor těchto předložkových typů se neustále obohacuje o další výrazy a tím pádem vznikají nové konstrukty, modifikují se významy původních spojení a možností vazeb předložka primární – plnovýznamové substantivum – předložka primární se neustále rozšiřují.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Užití sekundárních předložek jmenných v administrativním stylu a jejich překlad do ruského a českého jazyka na základě anglického originálu

2.1 Syntaktické vztahy ve větných celcích s implementací funkčně-sémantického hlediska

Договаривающиеся стороны решили с этой целью заключить конвенцию и в связи с этим согласились о нижеследующем	Smluvní strany se dohodly uzavřít pro tyto účely úmluvu a k tomuto se dohodli takto	The contracting parties have decided to conclude a convention for such purposes, and thereto have agreed as follows
оператор в отношении ядерной установки означает лицо назначенное или признанное отвечающим за установку государством в качестве оператора установки	provozovatel ve vztahu k jadernému zařízení znamená osobu určenou či uznávanou státem zařízení za provozovatele tohoto zařízení	"operator", in relation to a nuclear installation, means the person designated or recognized by the Installation State as the operator of that installation
означает сторону в пределах территории которой находится	znamená smluvní stranu, na jejímž území je zařízení umístěno	means Party within whose territory that installation is situated
Радиоактивные продукты или отходы означают любой радиоактивный материал, произведённый в процессе производства, или любой материал ставший радиоактивным	"radioaktivní produkty nebo odpad" znamená jakýkoli materiál, který byl vyroben a který se stal radioaktivním	"Radioactive products or waste" means any radioactive material produced in , or any material made radioactive

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hlediska syntaktického ruské překlady výše uvedených předložkových výrazů se řadí do vztahů příslovecných (PMR, HT 1961). V prvním excerpčním řádku je překlad adverbciálního **thereto** v anglickém textu originále převeden do jazyka ruského za pomoci

sekundární předložky *в связи с* a do jazyka českého primární předložkou *k*. Ve druhém příkladu u předložky *in relation to* vidíme překladovou shodu ve všech třech jazycích. Jedná se o tendenci rozšíření sekundárních předložek ve všech třech jazycích za pomoci plnovýznamových abstraktních jmenných tvarů. Tato tendence upřesňuje významové zabarvení a zvýrazňuje abstraktnost celého sdělení (Morfologie ruštiny II 1997). Následující spojkový výraz *as* (ve druhém excerpčním řádku) se přeložil do ruského jazyka za pomoci sekundární předložky *в качестве* vyjadřující adverbialní vztah mezi jmenným přísudkem a substantivem ve druhém pádě. V českém jazyce je překlad realizován za pomoci primární předložky *za*. V ruském jazyce vidíme, že užití sekundární předložky místo bezpředložkového výrazu nebo výrazu s předložkou primární vypovídá o tendenci větší míry explicitnosti na úkor kondenzovanosti výrazu (Morfologie ruštiny II 1997). V anglickém a českém jazyce je tendence opačná. Je to dáno tím, že se sekundární předložky v českém jazyce v porovnání s jazykem ruským považují za konstrukty s větší mírou knižnosti. Frekvencovanost jejich výskytu v odborných textech je tedy o něco nižší, než v jazyce ruském. (Morfologie ruštiny II 1997, Knittlová 2010). Ve třetím excerpčním řádku se adverbialní sekundární předložka *within* přeložila do ruského jazyka předložkou jmennou sekundární *в пределах* a do jazyka českého předložkou primární *na*. Překladový postup je zde obdobný jako v prvních dvou excerpcích. V původním anglickém originále je užitá předložka adverbialní s konkrétnějším prostorovým významem - orientace k vnitřku orientátoru podle klasifikací Strnadové (MSANPČ 2006). Vysoká míra explicitnosti a s tím související jmenná postmodifikace je typická pro ruský a anglický jazyk (Morfologie ruštiny II 1997, Knittlová 2010). Vidíme ale, že některé prostorové vztahy vyjádřené v anglickém jazyce za pomoci předložek adverbialních mají významově ekvivalentní vazby v ruském jazyce vyjádřené předložkou jmennou. Je to dané tím, že například výraz *within* dle Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (2006) má význam časového limitu v rámci nějakého konkrétního časového úseku. Ekvivalentní významové sdělení se v ruském jazyce nedá vyjádřit jinak, než pomoci sekundární předložky jmenné, jelikož adverbialní ekvivalent neexistuje a nejvíce se rozrůstající skupinou předložek v ruském jazyce je skupina předložek sekundárních (СРЯБССС 1989). Poslední excerpční řádek, kde v anglickém originále minule participium s primární předložkou v postpozici *produced in* se do jazyka českého přeložila slovesem v pasivu a v ruském jazyce sekundární předložkou jmennou. Základní principy větné kondenzace byly splněné v anglickém a českém textu, a to nehledě na případnou částečnou informační a překladovou redukci (nemusí být, pokud kontextově jasné). V ruském jazyce se potvrdila přílišná explicitnost na

úkor formální a obsahové zřetelnosti za účelem eliminace jakékoli případné významové ambiguity.

Z hlediska funkčně-sémantického

- ***в связи с***: vztah čistě zřetelový, doprovodní okolnost
- ***к***: primární předložka, zřetelový vztah
- ***thereto***: spojka, uvozuje vedlejší větu účelovou??

- ***в отношении***: vztah zřetelový.
- ***ve vztahu к***: monosémantický; v obou dvou případech vztah zřetelový.
- ***in relation to***: vztah způsobový, konkrétně v užším slova smyslu vztah zřetelový.

- ***в пределах***: vztah prostorový (použití za účelem lokalizace).
- ***на***: primární předložka, vztah prostorový
- ***within***: vztah prostorový, konkrétně vztah k vnitřkům orientátoru.

- ***в процессе***: buď vztah způsobový (prostřednictvím procesu výroby, absence časových indikátorů v překladech do angličtiny a češtiny), nebo vztah časový (Vyroben kdy? V procesu výroby.).

- ***in***: primární předložka v postpozici s významem místním (prostorovým) (PMR, HT 1961, Mluvnice češtiny II 1986, MSANPČ 2006, ГСРЛЯ 1970)

материал, ставший радиоактивным <i>под</i> действием облучения <i>в результате</i> производства	materiál, který se stál radioaktivním <i>na základě</i> vystavení radiaci provádějící výrobu	material made radioactive <i>by</i> exposure to the radiation <i>incidental to</i> the production
ядерный материал означает - ядерное топливо за <i>исключением</i> природного урана	jaderný materiál znamená – jaderné palivo, <i>jiné než</i> přírodní uran	"Nuclear material" means - nuclear fuel, <i>other than</i> natural uranium
способный производить энергию <i>путём</i> самоподдерживающегося цепного процесса	schopné vyrábět energii <i>nezávislým</i> řetězovým procesem	capable of producing energy <i>by</i> a self-sustaining chain process
самостоятельно или <i>в комбинации с</i> каким-либо другим материалом	buď samostatně, nebo <i>v kombinaci s</i> některým jiným materiálem	either alone or <i>in combination with</i> some other material
реактором, которым оборудовано средство морского или воздушного транспорта <i>в целях</i> использования его в качестве источника	reaktor, jímž je vybaven prostředek námořní nebo letecké dopravy <i>a který je užíván</i> jako zdroj energie	reactor, with which a means of sea or air transport is equipped <i>for use as</i> a source of power

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hlediska syntaktického se ruské překlady výše uvedených předložkových výrazů řadí do vztahů příslivečných. U prvního překladu z anglického originálu se předložkový konstrukt s *by* převádí do češtiny sekundárním jmenným předložkovým substitutem *na základě*. Dle mého názoru, který čerpá ze stylistických přednášek Kapitanové (Kapitanová, 2006) se jedná o překladatelské rozšíření za účelem dodržení jmenného charakteru sdělení a úpřesnění sémantiky celého konstrukt. Je zde též pravděpodobnost, že sekundární jmenný tvar byl zvolen z důvodu absence odpovídajícího primárního tvaru. Do jazyka ruského se předložka *by* překládá za pomoci opisného tvaru s primární předložkou *под*. Jedná se o kontextuální záměnu, kde předložkový tvar dle korelačního vztahu se závislým jmenem určuje sémantiku celého konstrukt, srov. př.: *смотру под ноги* (akuzativ, místní vztah) x *под действием* (instrumentál, příčinný vztah). V anglickém a ruském textu sice byl užit opisný tvar s primární předložkou, ale důležité je, že zůstal zachovaný jmenný charakter textu s postmodifikací, což je typickým rysem administrativního stylu podle Knittlové

(Knittlová 2010). Oba dva tvary, v ruském a anglickém jazyce, formálně připomínají složené jmenné vícečlenné předložky (*nod deŭcibuem, by exposure*). Nemůžeme však tvrdit, že se jedná o ustálené tvary. Zprv se původní vazba *by exposure* dá různě modifikovat, dle implementačního modelu Strnadové (MSANPČ 2006), např.: *by extensive/intensive exposure*, čili předložkový sekundární tvar to není. Za druhé překlad do ruského jazyka se uskutečnil téměř doslovným převodem [(kontextuální záměna dle Kapitanové (Kapitanová 2006)]. Nejednalo se o dosazení standardizované předložky, ale tvaru sémanticky shodného s tvarem originálu. Následující jmenná předložková vazba v ruském jazyce *в результате* a překlad za pomoci přídavného jména slovesného v jazyce českém *provázející* vychází z anglického originálu *incidental to*, kde věta je konstruována za pomoci postponovaného přívlastku [(konstrukt kondenzované věty vztažné - čili obecný předpoklad větné kondenzace dle Knittlové, Peprníka a Tarnykové (MSANPČ 2006)] a primární předložky *to*. Ve druhém excerpčním řádku se anglický spojkový výraz *other than* překládá do jazyka českého doslovně konstrukci *jiné než*. Podle mého názoru se jedná o přívlastek tvořený zájmenem určujícím a spojkou (MSANPČ 2006). V jazyce ruském je navíc užitá sekundární předložka jmenná vícečlenná. Pro administrativní styl je typické vyvarování se tvarům zájmen (Knittlová 2010), což při pohledu na třetí excerpci splňuje právě ruština, a to díky užití předložky sekundární. Ve třetím excerpčním řádku pozorujeme, že anglický jazyk užívá za účelem ucelenějšího vyjádření předložku primární *by*. V českém jazyce díky flexivnímu genetickému původu zmíněném dříve v klasifikaci od Duškové a Žažy (MSANPČ 2006, Žaža 1999) se dá předložka sekundární zcela vypustit a řízení 7. pádu s odpovídajícími flexemi (7. pád – užití nástroje) se zda být dostačující, aby sémantika sdělení odpovídala textu originálu a zároveň byl splněn předpoklad kondenzace (Knittlová 2010, Mítrík 1989). V ruském jazyce užití sekundární předložky *nyem* upřesňuje významový obsah sdělení a vyzdvihuje jeho jmenný charakter (Nedomová 2010, Morfologie ruštiny II 1997). Ve čtvrtém excerpčním řádku vidíme překladovou shodu ve všech třech jazycích. V anglickém jazyce dle klasifikace Strnadové (MSANPČ 2006) *in combination to* řadíme obecně do předložkových frází, avšak v kontextu dané věty se s největší pravděpodobností jedná o předložku sekundární, jelikož její významová modifikace není možná (*In great/big/efficient combination with**). V češtině předložka *v kombinaci s* splňuje podle Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986) veškeré syntaktické požadavky typické pro sekundární předložky: nepřipouští v daném kontextu významovou modifikaci, záměnu pořadí členů, vynechání následného jmenného tvaru po předložce a lze jí zaměnit

s primární předložkou *s*. V posledním excerpčním řádku se v anglickém originále užívá konstrukt opisného jmenného tvaru *for use* místo sekundární předložky *for the purpose of using/in order to use* užitého za účelem větší informační kondenzace při zachování jmenného charakteru textu. V ruském jazyce se převádí předložkou jmennou sekundární *в целях* a v českém jazyce je překlad uskutečněn transformační metodou dekondenzace – plnovýznamové sloveso (vyjádřené participiem trpným) ve vedlejší větě (Kapitanová 2006).

Z hlediska funkčně-sémantického

- ***нод***: polysémantická primární předložka vztah příčinný
- ***на základě***: vztah způsobový – prostředkový.
- ***by***: vztah způsobový, konkrétně ve smyslu prostřednictví (provést nějakou akci prostřednictvím určitého procesu).

- ***в результате***: vztah příčinný, konkrétně důsledkový.
- ***за исключением***: vztah způsobový nebo vztah exkluze (dle Mluvnice české).

- ***путём***: způsobový, ve smyslu užití abstraktního nástroje za účelem provedení konkrétní činnosti.
- ***by***: vztah způsobový
- ***в целях***: vztah účelový, konkrétně ve smyslu prostřednictví (provést nějakou akci prostřednictvím určitého procesu)

- ***в комбинации с***: spíše sekundární předložka v roli spojky, v daném kontextu ve smyslu adice
- ***в комбинаци с***: spíše sekundární předložka v roli spojky, v daném kontextu ve smyslu adice
- ***in combination with***: spíše sekundární předložka v roli spojky, v daném kontextu ve smyslu adice

(Mluvnice češtiny II 1986, PMR, HT 1961, MSANPČ 2006)

до принятия оператором другой ядерной установки в отношении ядерных инцидентов связанных с этим ядерным материалом в соответствии с ясно выраженными условиями	dříve, než odpovědnost ve vztahu k jaderným událostem zahrnujícím jaderný materiál byla uznána na základě výslovných podmínek	before liability with regard to nuclear incidents involving the nuclear material has been assumed, pursuant to the express terms of a contract
при отсутствии таких ясно выраженных условий	pokud takové výslovné podmínky nebyly přijaté	in the absence of such express terms
если ядерный инцидент происходит во время перевозки ядерного материала	kde k jaderné události dojde v průběhu přepravy jaderného materiálu	Where a nuclear incident occurs in the course of carriage of nuclear material

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hlediska syntaktického se ruské překlady výše uvedených předložkových výrazů řadí do vztahů příslovečných. V prvním příkladu angličtina, jakožto původní jazyk používá adverbialní předložku složenou (primární předložka *to* + adverbium *pursuant*). Jedná se o typický jev v právních a administrativních textech – užití románských tvarů. „Romanský prvek ve slovníku právnické angličtiny je velmi silný, což souvisí zřejmě s tím, že po normanském záboru byla přejatá francouzská právnická terminologie...“ (Knittlová 2010, 143). Dle Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (2006) je výraz *pursuant* označen jako *legal (právníký)* termín. Co se týče předložky ***pursuant to***, tak její užití je omezeno pouze na právníkou oblast a není obvykle pro běžnou angličtinu (Macmillan English Dictionary for Advanced Learners 2006). Český překlad z anglického originálu používá sekundární předložku jmennou ***na základě***, stejně jako v případě ruského příkladu, kde je převod uskutečněn za pomoci ekvivalentu českého jmenného předložkového tvaru ***в соответствии с***. Ve druhém překladu konstrukt se sekundární předložkou v ruštině je přeložena do češtiny transformační metodou kondenzace - vedlejší větou podmínkovou s plnovýznamovým slovesem (Kapitanová 2006). V anglickém originále je konstrukčně aplikován ekvivalent předložky sekundární jmenné složené víceslovné ***in the absence of***, která v jiných kontextech dle Strnadové (MSANPČ 2006) může být též substantivně-předložkovou vazbou neustálenou. Záleží na možnostech významové modifikace celého konstrukt (např. *in the evident absence of*), kterou v daném kontextu nepředpokládám. Poslední příklad se z anglického originálu do českého jazyka překládá ekvivalentem sekundární předložky jmenné složené vícečlenné ***v průběhu*** (Mluvnice češtiny II 1986).

V ruském jazyce se konstrukčně užívá jmenný předložkový vícečlenný ekvivalent jako v angličtině a češtině. Dle stylistické klasifikace Mistrík a Knittlové a Nedomové (Mistrík 1989, Knittlová 2010, Nedomová 2010) je snaha administrativního stylu o jmenný charakter vypovědí a co největší informační kondenzaci na minimálním prostoru nejvíce znát na překladu ruském a anglickém (např. druhá excerptce). V češtině narážíme na překlady za pomoci primárních předložek i překlady za pomoci vedlejších vět s predikátovým konstruktem. Český překlad se sice drží striktně stanovených šablon a postupů při generaci administrativních textů, avšak pojímá sekundární předložky jako konstrukty s vysokou mírou knižnosti (Morfologie ruštiny II 1997, Knittlová 2010) a pokud to kontext dovoluje, snaží se o dosažení hojného množství předložek primárních. V anglickém jazyce je situace obdobná jako v ruštině. Větší zastoupení sekundárních předložek navíc ovlivňuje ten fakt, některé adverbialní předložky - jejichž významové ekvivalenty se v českém jazyce řadí k předložkám primárním - geneticky patří k předložkám primárním, srov.př.: *under* - pod, *over* - nad, *within* - v, *without* - bez, a jiné (MSANPČ 2006). Dalším faktem je značné množství substantivně – předložkových výrazů v anglickém jazyce, které pozvolná přecházejí do vztahů předložkových a jejich konstrukty se standardizují (MSANPČ 2006).

Z hlediska funkčně-sémantického

- ***в соответствии с:*** vztah způsobový, konkrétně měřítko, vodítko činnosti
- ***на základě:*** vztah způsobový, konkrétně měřítko, vodítko činnosti
- ***pursuant to:*** vztah způsobový, konkrétně měřítko, vodítko činnosti

- ***при условии:*** vztah podmínkový, v kontextu pokud něco chybí, tak nastane určitá situace
- ***in the absence of:*** vztah příčinný, v kontextu pokud něco chybí, tak nastane určitá situace

- ***во время:*** vztah časový
- ***в průběhu:*** vztah časový
- ***in the course of:*** vztah časový

(Mluvnice češtiny II 1986, PMR, HT 1961, MSANPČ 2006)

применения любой международной конвенции <i>в области</i> транспорта	aplikaci jakékoliv mezinárodní úmluvy <i>v oblasti</i> dopravy	the application of any international convention <i>in the field</i> of transport
названное лицо называется оператором <i>в смысле</i> настоящей Конвенции	jmenovaná osoba je provozovatelem <i>ve smyslu</i> této úmluvy	the person named is an operator <i>within the meaning</i> of this Convention
ущерб, за который оператор <i>в силу</i> пункта 3 или 5 этой статьи не несёт ответственности	škodu, za kterou provozovatel <i>podle</i> odstavce 3 nebo 5 tohoto článku této úmluvy neodpovídá	operator, <i>by virtue of</i> paragraph 3 or 5 of this Article, is not liable
теряет силу, если иск не возбуждён <i>в течение</i> десяти лет со дня ядерного инцидента	škodu, za kterou provozovatel <i>podle</i> odstavce 3 nebo 5 tohoto článku této úmluvy neodpovídá	operator, <i>by virtue of</i> paragraph 3 or 5 of this Article, is not liable
теряет силу, если иск не возбуждён <i>в течение</i> десяти лет со дня ядерного инцидента	právo na náhradu škody vůči provozovateli zanikne až <i>po</i> období, které může být delší než deset let	rights of compensation against the operator shall only be extinguished <i>after</i> a period which may be longer than ten years

Zdroj: *Vlastní zpracování*

Z hlediska syntaktického se ruské překlady výše uvedených předložkových výrazů řadí do vztahů příslovečných. První příklad se ve všech třech jazycích přeložil za pomoci sekundární předložky jmenné vícečlenné *в облаcтм/в области/in the field of*. Podle mého názoru se jedná o sémantickou blízkost ve všech třech jazycích, když abstraktní výraz *област* se dá uplatnit dle jazykové logiky na všechny kontexty. Všechny tři předložky se dají zaměnit primárním obecnějším ekvivalentem, nelze je modifikovat, jelikož jsou ustálenými spojeními, mají větnou funkci pouze v rámci celého spojení předložka + substantivum (Mluvnice češtiny II 1986, MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989). Ve druhém příkladu v češtině a ruštině ekvivalentní překlad pomocí sekundární předložky, ale v angličtině je překlad uskutečněn opisně (z důvodu absence plnovýznamového předložkového ekvivalentu) za pomoci adverbialní sekundární předložky *within* a substantiva *meaning* [původně z gerundia dle Duškové (MSANPČ 2006)]. Ve třetím příkladu sledujeme překladovou ekvivalenci v ruštině a angličtině, kdy vícečlenný konstrukt v angličtině *předložka + jméno + předložka* opětovně poukazuje na absenci flexí v anglickém jazyce a nutnosti užití předložky *of*, jakožto formálního ukazatele 2. pádu

(MSANPČ 2006). Naopak v češtině transformačně přeloženo za pomoci sekundární předložky adverbialní (Kapitanová 2006). V čtvrtém případě je zřejmá transformace v češtině (Kapitanová 2006), kde je překlad uskutečněn za pomoci primární předložky *do*. Obdobný překlad je i v angličtině, kde se autor přiklonil k adverbialní sekundární předložce *within*. Tímto chtěl poukázat právě na průběh a vymezení stanovené desetileté lhůty. Obdobně je generován překlad do ruštiny *в течение*, kdy se zdůrazňují průběh a hranice daného časového limitu. Téměř stejná situace se dá sledovat při překladu poslední excerptce, kde čeština užívá ekvivalent primární předložky *po* a angličtina sekundární *after*. V tomto případě plnohodnotný anglický ekvivalent patří dle svého genetického původu do předložek sekundárních adverbialních (MSANPČ 2006) a jednoduchý primární tvar odpovídající předložce *po* v angličtině analogický tvar nemá.

Z hlediska funkčně-sémantického

- *в области*: vztah způsobový - měřítko, vodítko činnosti nebo vztah určení, omezení, vyhraničení (pokud bereme v potaz rozdělení dle Mluvnice české II)
- *в области*: měřítko, vodítko činnosti nebo vztah určení, omezení, vyhraničení (pokud bereme v potaz rozdělení dle Mluvnice české II)
- *in the field of*: vztah způsobový, zpochybnění předložkového zařazení se dá eliminovat aplikací teorie rozpoznání předložkových frázi a sekundárních předložek jako takových dle Strnadové (MSANPČ 2006): nemožnost modifikace výrazu, ustálené spojení, přenesený význam x význam hlavní (*in the (vast, spacious) field of corn x in the field of politics*)
- *в смысле*: vztah způsobový - měřítko, vodítko činnosti nebo vztah určení, omezení, vyhraničení
- *ve smyslu*: měřítko, vodítko činnosti nebo vztah určení, omezení, vyhraničení
- *within the mening of*: vztah způsobový - měřítko, vodítko činnosti
- *в силу*: vztah příčinný,
- *podle*: vztah příčinný, měřítko, vodítko činnosti
- *by virtue of*: vztah příčinný

- **в течение:** vztah časový
- **do:** polysémantická primární předložka ve významu časovém
- **within:** vztah časový
- **no истечении:** vztah časový
- **po:** polysémantická primární předložka ve významu časovém
- **after:** vztah časový

(Muvnice češtiny II 1986, PMR, HT 1961, MSANPČ 2006)

Настоящая конвенция и подлежащее применению в соответствии с ней национальное законодательство применяются без дискриминации по признаку гражданства	Táto úmluva a národní právo použitelné na jejím základě se budou aplikovat bez diskriminace z důvodu státního občanství	This Convention and the national law applicable thereunder shall be applied without any discrimination based upon nationality
Комплексное медицинское обслуживание предоставляется по причине предотвращения неблагоприятных изменений состояния здоровья	Komplexní zdravotní péče je poskytována z důvodu potřeby nepříznivým změnám zdravotního stavu předcházet	Comprehensive Healthcare is provided with a view to prevent and unfavourable changes in the health condition
События, возникшие вследствие одной и той же причины и включающие все факты и их последствия	Události vzniklé z jedné příčiny a zahrnující všechny skutečnosti a jejich následky	Events arising from one cause, comprising all the facts and their consequences
события, возникшие в ходе подготовки и осуществления профессиональной спортивной деятельности	události vzniklé při přípravě a provozování profesionální sportovní činnosti	for events occurring during the performance of and training for a professional sporting activity
Комплексное медицинское обслуживание предоставляется в случае состояния здоровья,	Komplexní zdravotní péče je poskytována v případě zdravotního stavu, který	Comprehensive Healthcare is provided in case of a health condition that requires the

которое требует оказания медицинской помощи	vyžaduje poskytnutí zdravotní péče	provision of healthcare
--	---------------------------------------	-------------------------

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hlediska syntaktického se ruské překlady výše uvedených předložkových výrazů řadí do vztahů příslovečných (PMR, HT 1961). V prvním příkladu se ruská sekundární jmenná předložka **no nпузнакy** a anglická vazba s opisnou formou přívlastku vyjádřeného minulým participiem **based** a příslovečným určením **upon nationality** (MSANPČ 2006) se převádí z českého originálu, kde figuruje jmenná sekundární předložka **z důvodu** (Mluvnice češtiny II 1986). Zajímavé je srovnání překladu českého a ruského, kdy česká sekundární předložka má obecnější význam v porovnání s konkrétnějším významem předložky ruské. Doslovný konstrukt v českém jazyce (**podle příznaku**) by nebyl konotačně vhodný a vyzněl by uměle, z tohoto důvodu je užito sekundární předložky širšího významu odpovídající účelu zachování standardizované formy a taky smyslu textu. Ve druhém příkladu se překlad ve všech třech jazycích realizuje za pomoci překladových ekvivalentů sekundární předložky jmenné vícečlenné. Vidíme, že v prvním i druhém příkladu česká předložka **z důvodu** je v anglickém a ruském jazyce vyjádřená za pomoci odlišných tvarů **no nпузнакy/based upon; no nпучуне/with a view to**. Podle mého názoru v anglickém a ruském jazyce je větší míra konkretizace. Vidíme, že zatím co čeština standardizuje výpověď, angličtina a ruština se navíc snaží o větší významovou explicitnost (Knittlová 2010, Mistrík 1989, Nedomová 2010). Analogický jev nadměry explicitnosti se dá pozorovat i ve třetím excerpčním řádku. Univerbizovaný explicitní předložkový konstrukt **вследствие** se do českého jazyka přeloží primární předložkou **z** a do jazyka anglického primární předložku **from** (Morfologie ruštiny II 1997). Ve čtvrtém příkladu ruský předložkový jmenný vícečlenný konstrukt **в ходе** se do češtiny převádí za pomoci primární předložky **při** a do anglického jazyka za pomoci adverbialní sekundární předložky jednoduché **during**. Pozorujeme analogii s předchozími excerpce, kdy primární česká předložka se v angličtině a ruštině převádí za pomoci předložek sekundárních s cílem větší explicitnosti. Poslední excerpční řádek je příkladem překladové ekvivalence (Kapitanová 2006), kde užití sekundární předložky jmenné vícečlenné je aplikováno ve všech třech jazycích **в случае/в případě/ in case of**.

Poslední čtyři excerpce byly vypůjčené ze Všeobecných pojistných podmínek komerčních pojistných smluv na komplexní zdravotní péči pro cizince na území České republiky. Konkrétně se jedná o pojistný program pojišťovny Slavia. Dle vlastních pozorování a

pracovních zkušenosti jsem narazil na zajímavý překladový jev. Překlady Všeobecných pojistných podmínek vychází z prvotního českého textu. Obvykle se překládají do angličtiny (univerzální evropský jazyk) a ruštiny (velké zastoupení pojištěnců z území bývalého Sovětského svazu). V poslední době se dokonce generují překlady do vietnamštiny, španělštiny, arabštiny atd. Během dohledávání sekundárních předložek jmenných jsem si všiml, že překlady do ruštiny a angličtiny jsou explicitnější a využívají více sekundárních předložek jmenných, nežli čeština. Hlavním důvodem je zachování obsahové jednoznačnosti v těchto jazycích, jelikož jazyce českém. Většinou se obrací na text anglický (pokud se jedná o cizince z evropských zemí) nebo ruský (pokud se jedná o ruský hovořícího cizince). Frekvencovanost užití cizojazyčných textů je tedy mnohem větší a z tohoto důvodu je zde několikanásobně větší riziko, že pokud dojde k neplnění pojistného krytí ze strany pojistitele, tak se klient prioritně obrátí právě na **Contract conditions** nebo **Условия контракта**, nikoliv však na **Všeobecné pojistné podmínky**. Jednoznačnost jazykového obsahu se tedy musí více vyplatit u cizojazyčných textů, kde vidíme dle příkladů excerpce převahu předložkových jmenných tvaru v ruštině a angličtině nad češtinou. Samozřejmě podobné překlady za účelem co nejexplicitnějšího vyjádření nesou i určitá překladatelská rizika jako v příkladu druhé excerpce. Tvar *по причине предотвращения* je dle mého názoru konotačně tvarem nesprávným. Předložka již v sobě obsahuje rys události, která se stala a následný substantivní tvar *предотвращение* – prevence, odvrácení vzniku předpokládá událost, která ještě nenastala, ale může nastat. Rozhodně obsahově správným překladem by mělo být *с целью предотвращения/для того, чтобы предотвратить*. Snaha o explicitnost a překladovou konkretizaci v tomto konkrétním případě nesplnila svůj účel.

Z hlediska funkčně-sémantického

- *no признаку*: vztah příčinný, důvodový
- *z důvodu*: vztah příčinný, důvodový
- *based upon*: vztah příčinný, důvodový

- *no причине*: vztah příčinný
- *z důvodu*: vztah příčinný
- *with a view to*: vztah příčinný

- **вследствие:** vztah důsledkový
- **z:** polysémantická primární předložka, prvotně prostorový význam, nyní důsledkový
- **from:** primární předložka, prvotně prostorový význam, v kontextu v kombinaci s participiem přítomným ve smyslu důsledkovým
- **в ходе:** vztah časový
- **пři:** vztah časový
- **during:** vztah časový
- **в случае:** vztah podmínkový
- **в případě:** vztah podmínkový
- **in case of:** vztah podmínkový

(Mluvnice češtiny II 1986, MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961)

<p>Страховщик сообщит заинтересованному в страховании лицу информацию о страховщике и о его обязательствах до заключения договора страхования посредством своих сотрудников и уполномоченных представителей.</p>	<p>Pojistitel sděluje zájemci o pojištění informace o pojistiteli a o jeho závazku před uzavřením pojistné smlouvy, a to prostřednictvím svých zaměstnanců a zplnomocněných zástupců.</p>	<p>The Insurer shall supply information about the Insurer and the Insurer's obligation to those interested in the Insurance before concluding the Insurance Contract, and shall provide this information through its employees and authorised insurance brokers.</p>
<p>события, возникшие в ходе осуществления спортивной деятельности в рамках организованных спортивных соревнований и состязаний, включая тренировки.</p>	<p>události vzniklé při provozování sportů в rámci organizovaných soutěží a závodů včetně tréninků.</p>	<p>for events occurring during the performance of and training for sporting activities within the framework of organised competitions and races.</p>

Страховщик не предоставляет компенсации в случае, если выполнены условия для получения права на компенсацию на основании страхования ответственности за ущерб.	Pojistitel neposkytne pojistné plnění v případě, že jsou splněny podmínky pro uplatnění nároku na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti za škodu.	The Insurer shall not pay out any indemnity if the conditions are met to claim indemnity arising from third-party liability insurance.
медицинское учреждение, в котором ему будет оказана комплексная медицинская помощь, или прежде чем страховщик решит вопрос о его репатриации с учетом состояния здоровья застрахованного	zdravotnického zařízení, ve kterém mu bude poskytnuta komplexní zdravotní péče, nebo než pojistitel rozhodne s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu pojištěného o jeho repatriaci	Contracted Medical Facility where the Insured Person will be provided with comprehensive healthcare, or until the Insurer decides on a repatriation of the Insured Person with regard to his/her health condition,
к другому лицу право на компенсацию или другие аналогичные права, возникшие в связи со страховым случаем,	postupovat tak, aby pojistitel mohl vůči jinému uplatnit právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, které mu v souvislosti s pojistnou událostí vzniklo,	proceed in a way so that the Insurer can exercise its right* to indemnification or a similar right that the Insurer has incurred in relation to the Insured Event,

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hlediska syntaktického se ruské překlady výše uvedených předložkových výrazů řadí do vztahů příslušných. V prvním excerpčním řádku se česká jmenná sekundární předložka **prostřednictvím** překládá do ruského jazyka za pomoci ekvivalentního předložkového jmenného výrazu **посредством**. V anglickém jazyce je překlad realizován za pomoci sekundární předložky adverbiální **through** (Mluvnice češtiny II 1986, MSANPČ 2006, PMR, HT 1961, СРЯВССС 1989). Využití opisného jmenného tvaru **by means of** není v daném kontextu možné, jelikož dle Strnadové (MSANPČ 2006) se tento tvar pojí konotačně pouze s předmětem, prostřednictvím kterého byla uskutečněná nějaká činnost. Ve druhém příkladu se česká jmenná složená vícečlenná předložka **v rámci** překládá do ruského jazyka ekvivalentní předložkovou vazbou **в рамках**. V anglickém jazyce je užito opisného vícečlenného substantivně-předložkového tvaru **within the framework of**. V anglickém jazyce se jedná o neustálený substantivně-předložkový konstrukt a jeho klasifikační zařazení do sekundárních předložek prozatím není jisté. V praxi se často setkáváme s obměňovanými tvary typu **within the frame of** nebo **within the framework of**, kde se nám částečně potvrzuje, že neustálenost slovního spojení je předpokladem

nezařazení do předložek sekundárních (MSANPČ 2006). Ve třetím příkladu se vazba s primární českou předložkou z překládá do ruštiny vazbou se sekundární jmennou vícečlennou předložkou *на основании*. Je zde užitá metoda překladatelského rozšíření (Kapitanová 2006). V anglickém jazyce je překlad uskutečněn opisně za pomoci participia *arising* a předložky primární *from* (MSANPČ 2006). Ve čtvrtém příkladu se vazba s českou sekundární jmennou předložkou *s přihlédnutím k* překládá do ruského a anglického jazyka za pomoci vazby se složenou vícečlennou ekvivalentní předložkou *с учетом /with regard to*. Český a anglický překlad je téměř ideálním příkladem překladové ekvivalence (Kapitanová 2006), kde je shoda ve struktuře předložky, lexikálním naplnění a sémantické motivaci. Překlad české adverbialní sekundární předložky *vůči* v posledním excerpčním řádku je v ruském jazyce realizován metodou kontextuální záměny explicitnější jmennou vícečlennou předložkou *по отношению к*. Zajímavý překladový postup se objevil v anglické excerpci, kde byla vynechaná sémanticky nadbytečná slova (opomíjen zcela zřejmý vztah pojistitele k jiné osobě: *осуществить по отношению к другому лицу, mohl vůči jinému uplatnit*) za účelem větší kondenzovanosti sdělení, možná i na úkor informační úplnosti a přesnosti (Knittlová 2010, СРЯВССС 1989, MSANPČ 2006, PMR, HT 1961).

Z hlediska funkčně-sémantického

- *посредством*: vztah způsobový, konkrétně prostřednictví
- *посредnictwím*: vztah způsobový, konkrétně prostřednictví
- *through*: vztah způsobový, konkrétně prostřednictví

- *в рамках*: dle mluvnice české jako vztah vymežující okruh působení, mohl by taký znamenat průvodní okolnost
- *в rámci*: vztah vymežující okruh působení (dle Mluvnice české 212)
- *within the framework of*: průvodní okolnost, vztah vymežující okruh působení

- *на основании*: vztah způsobový, abstraktní nástroj k uskutečnění činnosti
- *z*: vztah způsobový, význam původu, zdroje
- *from*: primární předložka prostorová, vztah ke globálnímu orientátorovi (Dušková 281)

- *с учетом*: vztah způsobový, měřítko činnosti
- *s přihlédnutím k*: vztah způsobový, měřítko činnosti
- *with regard to*: vztah způsobový, měřítko činnosti
- *по отношению к*: vztah zřetelový, vůči recipientovi
- *вůчи*: vztah zřetelový, vůči recipientovi

(Mluvnice češtiny II 1986, MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989, PMR, НТ 1961)

<p>страховщик имеет право сократить страховую компенсацию <i>в зависимости от</i> того, какое влияние имело это нарушение на объем его обязательств выплатить компенсацию.</p>	<p>pojistitel oprávněn pojistné plnění snížit <i>podle</i> toho, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah jeho povinnosti plnit.</p>	<p>the Insurer shall have the right to reduce the indemnity <i>depending on</i> the effect that such a violation had on the extent of the Insurer's responsibility to pay indemnity.</p>
<p>Срок расследования страхового случая не начинается, если расследование задерживается или затрудняется <i>виной</i> уполномоченного лица, страхователя или застрахованного.</p>	<p>Lhůta pro šetření neběží, je-li šetření znemožněno nebo ztíženo <i>vinou</i> oprávněné osoby, pojistníka nebo pojištěného.</p>	<p>This investigation period does not apply if the investigation is rendered impossible or difficult <i>through the fault</i> of the Beneficiary, the Policyholder or the Insured Person.</p>
<p>период ожидания может быть в соответствии с пунктом 1 и 2 сокращен, если данный договор опирается на предыдущий договор страхования КЗРС, заключенный со страховщиком <i>в пользу</i> застрахованной.</p>	<p>může být čekací doba podle odst. 1 a odst. 2 zkrácena, pokud tato smlouva navazuje na předcházející pojistnou smlouvu КЗРС u pojistitele uzavřenou <i>ve prospěch</i> téže pojištěné.</p>	<p>the waiting period under par. 1 and 2 may be reduced provided that the Insurance Contract follows on from a previous Insurance Contract applicable to Comprehensive Health Insurance for Foreign Nationals concluded with the Insurer <i>for the benefit of</i> the same Insured Person.</p>
<p>в объеме медицинской помощи, стандартно покрываемой <i>за</i></p>	<p>v rozsahu zdravotní péče standardně hrazené z veřejného</p>	<p>medical care normally covered <i>by</i> general health insurance of the</p>

<i>счет</i> общественного медицинского страхования в ЧР,	zdravotního pojištění v ČR,	CR
сообщить страховщику данные обо всех договорах страхования, действующих <i>на момент</i> наступления страхового события, предметом которых является страхование такого же страхового события.	sdělit pojistiteli údaje o všech pojistných smlouvách platných <i>v době</i> vzniku škodné události, jejichž předmětem je pojištění stejného rizika.	to inform the Insurer of all insurance contracts valid <i>at the time of</i> the Loss Event providing insurance cover for the same risk.

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hlediska syntaktického se ruské překlady výše uvedených předložkových výrazů řadí do vztahů příslovečných. V překladu prvního excerpčního řádku se česká sekundární předložka adverbiální *podle* přeložila do jazyka ruského sekundární předložkou složenou vícečlennou *в зависимости от* a do anglického jazyka formou participia *depending* a primární předložky *on*. Opětovně se zde ukazuje větší explicitnost v anglickém a ruském jazyce. U druhého excerpčního řádku pozorujeme shodný překlad jmennou předložkou jednoduchou *виной/виной* a v anglickém jazyce za pomoci neustálené substantivně-předložkové vazby *through the fault of*. Ve třetím příkladu vidíme obdobnou situaci jako v předchozím případě: ekvivalentní tvary v ruštině a češtině - předložky jmenné složené víceslovné *в пользу/ve prospěch* a v anglickém jazyce neustálená *for the benefit of* (frekventovanější podoba *for the sake of* může v určitých kontextech figurovat jako předložka sekundární). Ve čtvrtém excerpčním řádku se česká vazba s primární předložkou z převádí do jazyka ruského explicitně vazbou se jmennou předložkou složenou vícečlennou *за счет*. V anglickém jazyce je užito jednoduché sekundární předložky *by*, která sice je ekvivalentem primární české předložky *z*, ale dle klasifikace Strnadové (MSANPČ 2006) předložka *by* má zachovalý adverbiální původ a tím pádem může fungovat v určitých kontextech jako předložka sekundární. Ve funkci primární předložky figuruje pouze jako ukazatel původce, což odpovídá kontextu řádku *covered by insurance*. Často se také setkáváme s ustálenými slovesnými frázemi, kde „*by*“ figuruje jako zachovaná adverbiální částice: *lay by, pass by* a jiné. (MSANPČ 2006). V posledním excerpčním řádku se sekundární jmenná vícečlenná předložka *в době* přeložila do ruštiny za pomoci předložkového ekvivalentu *на момент*. Angličtina využívá opisného tvaru substantivně-předložkového konstruktů *at the time of*. Otázkou je, zdali se jedná o ustálené

předložkové spojení, které nepřipouští modifikace nebo o předložkovou frázi. Dle autora totiž lze výraz modifikovat například následovně: *at the particular time/at the certain time*. Sice by celý výsledný konstrukt vyzněl umělé, ale co do smyslu by tato modifikace zcela zapadala do kontextu. (MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961, Mluvnice češtiny II 1986, ГСРЛЯ 1970)

V posledních dvou excerpčních tabulkách jsme se setkali většinou s ekvivalentními překlady, kde byla zřejmá snaha o duplicitní podobu textů, ale přece jenom větší tendence k explicitnosti a informační kondenzovanosti byla zaznamenaná v ruském jazyce, následně v jazyce anglickém a nakonec v jazyce českém. V češtině jsme se setkali s větší frekvencí předložek primárních, což částečně potvrdilo autorovo předchozí tvrzení ohledně účelného užití explicitních jmenných konektorů v angličtině a ruštině, kde pro pojištěnce byly vygenerované překlady jednoznačné a obsahově nezpochybnitelné. Naopak v češtině, jakožto v oficiálním jazyce pojistitele byly zanechané obecnější dekonzenzované informační celky za účelem dodržení transparentnosti a zajištění oficiálního statutu jazyka státu pojistitele. Samozřejmě je nezbytné vzít v potaz též jiný úhel pohledu a připustit, že nadmíra užívání explicitních konektorů v ruském jazyce je nezbytná za účelem přesnosti argumentace. V českém jazyce je zase silným činitelem kontext a nadmíra knižnosti v podobě sekundárních konektorů se naopak eliminuje. (Morfologie ruštiny II 1997, Knittlová 2010).

Z hlediska funkčně-sémantického:

- *в заѳуѳности он*: vztah zřetelový
- *подле*: vztah zřetelový
- *depending on*: participium + primární předložka, vztah vyjadřující zřetel, částečně motivovaný předcházejícím participiem
- *виной*: vztah příčinný
- *виной*: vztah příčinný
- *through the fault*: vztah příčinný

- **в пользу:** vztah zřetelový nebo též vztah způsobový k beneficiantovi
- **ve prospěch:** vztah zřetelový nebo též vztah způsobový k beneficiantovi
- **for the benefit:** vztah zřetelový nebo též vztah způsobový k beneficiantovi

- **за счет:** kontextově spíše původce děje
- **z:** kontextově spíše původce děje
- **by:** označení původce činnosti

- **на момент:** vztah časový
- **в době:** vztah časový
- **at the time of:** vztah časový

(Mluvnice češtiny II 1986, MSANPČ 2006, СРЯВССС 1989, PMR, HT 1961)

2.2 Frekventovaně užívané sekundární předložky v ruském jazyce v porovnání s jazykem anglickým a českým

Nejfrekventovanější ruskou předložkou vyskytující se v textu Všeobecných pojistných podmínek byla předložka в соответствии с.

1) **Anglický překlad původně českého originálu byl uskutečněn za pomoci několika výrazů v různých kontextech:**

a) Sekundární jmenná předložka složená vícečlenná **in accordance with**

<p>Письмо считается врученным адресату, даже если оно было доставлено другому получателю, проживающему по тому же адресу (например, члену семьи), которому почтовая служба доставила письмо в соответствии с законом о почтовой связи</p>	<p>A consignment delivered to a recipient other than the Addressee (e.g. a family member) to whom the Post presented the consignment in accordance with legal regulations on postal services, is deemed to have been delivered to the Addressee</p>	<p>Za doručenou adresátovi se považuje i zásilka doručená příjemci rozdílnému od adresáta (např. rodinnému příslušníkovi), jemuž pošta doručila zásilku v souladu s právními předpisy o poštovních službách.</p>
--	--	---

в связи с предоставлением медицинской помощи в объеме, предусмотренном в оформленном виде страхования <i>в соответствии с</i> пунктом 3	in the scope of the concluded insurance type <i>in accordance with</i> paragraph 3	v souvislosti s poskytováním zdravotní péče v rozsahu sjednaného typu pojištění <i>podle</i> odst. 3,
В случае многократного страхования дальнейшие процедуры проходят <i>в соответствии с</i> § 51 Закона о договоре страхования.	in the scope of the concluded insurance type <i>in accordance with</i> paragraph 3	v souvislosti s poskytováním zdravotní péče v rozsahu sjednaného typu pojištění <i>podle</i> odst. 3,
В случае многократного страхования дальнейшие процедуры проходят <i>в соответствии с</i> § 51 Закона о договоре страхования	personal data can only be provided <i>in accordance with</i> the applicable version of Act No. 101/2000 Coll., the Personal Data Protection Act, as amended	osobní údaje může poskytnout jen <i>v souladu s</i> platným zněním zákona č. 101/2000 Sb., zákona o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Zdroj: Vlastní zpracování

Užití sekundární předložky *in accordance with* může být aplikováno jak ve vztahu k jednotlivým článkům a paragrafům, tak ve vztahu k obecnějším ne striktně specifikovaným souborům dat (informačním databázím, zákoníkům, regulím). Dle mého názoru je to dáno částečně tím, že pro administrativní styl je typické frekventované užití abstrakt, a to nejenom abstrakt jmenných (*request, benefit*) a abstrakt slovesných (*agree, specify*), jak to uvádí Knittlová (Knittlová 2010), ale též abstraktních členů v rámci konstruktů sekundárních předložek jmenných. Příklad předložky jmenné *in accordance with* je konstruktem abstraktního jména *accordance* - *souhlas, shoda* a dvou primárních předložek. Abstraktnost jmenného členu dle mého názoru umožňuje předložce vstupovat do různorodých smyslových vztahů s řízeným substantivem a zároveň zachovávat konkrétnější, užší význam v porovnání s předložkou primární (MSANPČ 2006). Obecně by se toto klasifikační kritérium sekundárních předložek vícečlenných dalo aplikovat na všechny vícečlenné předložkové konstrukty. Obsahují sice jmenný tvar abstraktní, ale jako celek v komparaci s předložkou primární jsou jednoznačnější a tím pádem můžou vstupovat do různých významových vztahů. Co se týče překladových technik, které stojí za zmínku, tak se například v prvním excerpčním řádku setkáváme s kontextuální záměnou při překladu předložkového konstruktů v plurálu *v souladu s právními předpisy* do konstruktů s výrazem v singuláru *в соответствии с законом* (Kapitanová 2006),

Předpokládám, že se v ruské excerpce jedná o užití singuláru z důvodu výrazové ekonomie i beztak slovně a informačně přesyceného sdělení. Ve třetím excerpčním řádku zaznamenáváme v ruském jazyce aplikaci metody překladatelského rozšíření (Kapitanová 2006), kde je opětovně zmíněno číslo paragrafu (§ 51). Anglický překlad je uskutečněn dle vzoru českého originálu a číslo paragrafu je zde vynecháno. Pokud vezmeme v potaz článek 6 s odstavci 3,4,5 (odkud byla excerpce vypůjčená), tak vidíme, že v anglickém a českém jazyce byla zmínka o § 51 pouze jednou ve třetím odstavci. V ruštině je navíc měla místo v odstavci 5. Opětovně zde narážíme na předpoklad, že sice ruský jazyk je explicitnější s větší mírou standardizovaných výrazů, nominálních vět s širokým zastoupením sekundárních předložek (obzvláště sekundárních předložek jmenných), ale z důvodu velké kondenzace obsahové a též formální může docházet k častějšímu opakování některých dříve zmíněných informačních celků, jelikož je zde předpoklad, že díky hutnosti sdělení čtenář/posluchač může ztratit souvislosti. (Nedomová 2010). V českém jazyce je situace opačná. Strohost a šablonovitost jsou sice neoddelitelným atributem českého administrativně-právního textu (Mistrík 1989, Knittlová 2010), ale velkou roli zde hraje též celkový kontext sdělení, kdy je možné eliminovat konektorové vazby a nadbytečná slova za účelem transparentnosti a jasnosti sdělení. Například ve třetím excerpčním příkladu v češtině pozorujeme absenci jakékoli informace ohledně platby (kontextová orientace) a absence zmínky o paragrafu, v anglickém jazyce informace ohledně platby *payment* figuruje, ale zase chybí paragraf, v jazyce ruském je místo informace o platbě využita abstraktní vazba *дальнейшие процедуры* a navíc se opětovně zmiňuje o § 51.

- b) Sekundární adverbialní předložka jednoduchá ***under*** v kontextu frekventovaného výrazu ***в соответствии с***.

<p>При оформлении вида договора страхования «Женщина», период ожидания может быть <i>в соответствии с</i> пунктом 1 и 2 сокращен,</p>	<p>If the WOMAN (ŽENA) type of insurance is agreed in the Insurance Contract, the waiting period <i>under</i> par. 1 and 2 may be reduced</p>	<p>V pojistné smlouvě typu ŽENA může být čekací doba <i>podle</i> odst. 1 a odst. 2 zkrácena</p>
--	--	---

на комплексное медицинское обслуживание, предоставленное застрахованному договорным медицинским учреждением, включая медицинское обслуживание <i>в соответствии с</i> пунктом 5	of comprehensive health care provided to the Insured Person by a Contractual Medical Facility including healthcare <i>under</i> par. 5	na komplexní zdravotní péči poskytnutou pojištěnému smluvním zdravotnickým zařízením včetně zdravotní péče <i>podle</i> odst. 5 v rozsahu sjednaného typu pojištění;
Размер страховой компенсации необходимой и неотложной медицинской помощи, предоставленной недоговорным медицинским учреждением в Чешской Республике <i>в соответствии с</i> предыдущим пунктом, не может превышать стандартную компенсацию	The amount of the indemnity for acute and emergency care provided by a Non-contracted Medical Facility in the CR <i>under</i> the previous paragraph may not exceed a standard payment	Výše pojistného plnění pro nutnou a neodkladnou zdravotní péči poskytnutou nesmluvním zdravotnickým zařízením v ČR <i>podle</i> předcházejícího odstavce nemůže přesáhnout standardní úhradu z veřejného zdravotního pojištění v ČR,
Настоящий пункт распространяется на вид страхования МАТЬ И НОВОРОЖДЕННЫЙ, на вид страхования ЖЕНЩИНА распространяется только тогда, когда застрахованная родила после окончания периода ожидания <i>в соответствии со</i> статьей 4, пункт 2.	This provision shall apply to the MOTHER AND BABY (MÁMA A MIMINKO) type of insurance; it shall only apply to WOMAN (ŽENA) type of insurance only if the Insured Person gave birth after expiry of the waiting period <i>under</i> Article 4 (2).	Tato věta se vztahuje на typ pojištění MÁMA A MIMINKO, на typ pojištění ŽENA se vztahuje pouze tehdy, pokud pojištěná porodila po uplynutí čekací doby <i>podle</i> čl. 4, odst. 2.
Документ, отправленный адресату заказным письмом, считается врученным, если речь не идет о вручении <i>в соответствии со</i> следующим предложением, на пятнадцатый день после отправки.	A Document sent by registered mail to the Addressee is deemed to have been delivered, unless delivered <i>under</i> the following sentence, on the fifteenth date following dispatch of the consignment.	Písemnost odeslaná adresátovi doporučenou zásilkou se považuje за doručenou, nejde-li о doručení <i>podle</i> následující věty, patnáctým dnem po odeslání zásilky

Zdroj: Vlastní zpracování

Užití sekundární předložky adverbialní *under* je v porovnání s předchozí příkladovou tabulkou aplikováno ve vztazích k významově konkrétnějším jménům (např. článek,

параграф, bod a jiné). Dle mého názoru u předložky *under* nelze vyzdvihnout míru abstraktnosti jako v případě předložky *in accordance with*, jelikož předložka *under* sice vystupuje v anglickém jazyce v různých sémantických vztazích prostorových, ale je nositelem jednoznačné sémantiky (původní adverbium s konkrétním významem). Z tohoto důvodu se předpokládá, že se *under* v roli předložky bude spíše pojít s významově jasnějšími jmény s upřesňujícími prenominálními modifikacemi za účelem eliminace jakékoli dvojznačnosti, která je nežádoucí pro literaturu odbornou, patentovanou. (Knittlová 2010, MSANPČ 2006).

c) *Ostatní příklady odlišných převodů do angličtiny za pomoci předložkových a nepředložkových tvarů*

Данный вид страхования также включает комплексное медицинское обслуживание, предоставленное застрахованной в связи с беременностью и родами, с периодами ожидания <i>в соответствии со</i> статьей 4.	This type of insurance also includes Comprehensive Healthcare provided to the Insured Person in relation to her pregnancy and childbirth subject to the waiting periods <i>defined in</i> Article 4.	Tento typ pojištění zahrnuje též komplexní zdravotní péči poskytnutou pojištěné v souvislosti s jejím těhotenstvím a porodem s čekacími dobami <i>podle</i> čl. 4. Nezahrnuje poporodní zdravotní péči o novorozence
При оформлении данного вида страхования не применяется исключение <i>в соответствии со</i> статьей 8, пунктом 4, буквы п).	The exclusion <i>stipulated in</i> Article 8(4) (p) shall not apply to this type of insurance.	Při sjednání tohoto typu pojištění se neuplatní výluka <i>podle</i> čl. 8, odst. 4, písm. p).
Компенсация выплачивается в течение 15 дней после завершения расследования <i>в соответствии с</i> пунктом 1.	Indemnity is payable within 15 days of the completion of the investigation <i>detailed in</i> par. 1.	Pojištění plnění je splatné do 15 dnů po skončení šetření <i>podle</i> odst. 1.
Застрахованный, уполномоченное лицо, или лицо, понесшее расходы на спасение, обязан принять меры для предотвращения истечения срока давности или прекращения права на получение компенсации, которое <i>в соответствии с</i>	The Insured Person, Beneficiary or the person who incurred salvage costs shall take measures to ensure that the right to compensation for damage which passes <i>by</i> operation of	Pojištěný, oprávněná osoba nebo osoba, která vynaložila zachraňovací náklady, je povinna učinit opatření, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práva na náhradu škody,

законодательством переходит на страховщика.	law to the Insurer does not lapse or expire.	které <i>podle</i> zákona přechází na pojistitele.
Страхование в соответствии с законом о договоре страхования не прекращается.	The Insurance shall not be interrupted <i>within the meaning of</i> the Insurance Policy Act..	Pojištění se <i>ve smyslu</i> zákona o pojistné smlouvě nepřerušuje.

Zdroj: Vlastní zpracování

V prvním excerpčním příkladu se česká předložka adverbialní překládá do anglického jazyka za pomoci opisného tvaru minulého participia *defined* a primární předložky *in*. Alternativní užití opisného tvaru není vůbec v tomto případě na škodu. V první řadě je splněn požadavek jmenné postmodifikace, čili "*bližší určení stojící za jménem*" (Knittlová 2010, MSANPČ 2006). Tento rys, typický pro administrativní styl, je jedním ze zásadních činitelů explicitnějšího pojetí celého sdělení (Knittlová 2010). Zároveň v kontextu daného příkladu si uvědomujeme, jak velký význam má sémantika sekundárních předložek v odborných textech. Vidíme, že předložku *in accordance with* lze zaměnit plnovýznamovým vícečlenným konstruktem *defined in* a přitom dojde k nepatrné obsahové a sémantické redukci (dle mého názoru upřesňující výraz, nežli sekundární předložka) a přibude slovesný neurčitý tvar navíc. Podobná opisná překladačská metoda se také uplatňuje ve druhém excerpčním příkladu, kde se sekundární česká předložka překládá do anglického jazyka za pomoci minulého participia *stipulated* a primární předložky *in*. Navíc zde pozorujeme zajímavý překladačský postup, kde je uplatněná metoda amplifikace, kdy se celý konstrukt v jazyce originálu převádí do cílového jazyka s ohledem na jeho syntaktická a morfologická specifika (Kapitanová 2006). V anglickém jazyce, jakožto v jazyce analytickém zásadní gramatickou roli hraje slovosled, nikoliv flexe (MSANPČ 2006, Žaža 1999). V ruském překladu můžeme začít větu předmětem díky jmenné sufixaci. V anglickém překladu je dodrženo postavení větných členů začínající podmětem s postmodifikací, predikátem a předmětem. Nesmíme ale zapomenout, že tato striktní slovosledná kritéria nejsou měřítkem aplikovaným na všechny texty. Zcela jistě v anglickém jazyce najdeme i sémanticky motivovaný slovosled na úkor celkové formální synergie (Hajičová, Sgall 1971). Tyká se to především jmenných postmodifikací, kdy jejich zařazení do textu prioritně souvisí s jejich obsahovou důležitostí. (Knittlová 2010). Ve třetím excerpčním příkladu je aplikován autentický překladačský postup jako v první excerpci. Překlad posledního excerpčního řádku do jazyka anglického je realizován za pomoci primární předložky *by*. V daném smyslovém

kontextu se nejedná o frázové sloveso *pass by - projít okolo*, kde *by* figuruje jako adverbialní částice. Vidíme zde znovu překlad za pomoci amplifikační metody, s ohledem na jazyková specifika angličtiny.

V kontextu daných excerpcei určitě stojí za zmínku předložkové konstrukty v českém originále, kde ve valné většině příkladů figuruje sekundární předložka adverbialní *podle*. Tuto předložku řadíme k sekundárním, ale její adverbialní původ a s tím související užší okruh významových modifikací poukazuje na stylistickou neutrálnost/nepříznakovost (Morfologie ruštiny II, 1997). To znamená, že prostřednictvím užití dané předložky ve větných konstruktech česká administrativní lexika inklinuje nejenom ke striktní šablonovitosti a slovní ekonomii (užití jednoduché předložky místo vícečlenného jmenného konstrukt), ale zároveň je zde určitá snaha o stylistickou neutrálnost, pokud to kontext dovoluje (MSANPČ 2006). Vidíme, že tam, kde čeština užívá stylistický neutrální předložkové vazby, angličtina aplikuje stylisticky motivované sekundární jmenné vícečlenné tvary a opisné vazby za pomoci slovesných tvarů v kombinaci s primární předložkou. V ruštině sledujeme tendenci užití stylisticky zabarvených explicitních jmenných předložkových konstruktů vzniklých z abstraktních plnovýznamových slov (Morfologie ruštiny II 1997, СРЯВССС 1989). Podle mého názoru frekventovanost ruského výrazu *в соответствии с* souvisí s charakterem textu Všeobecných pojistných podmínek, kde se za pomoci daného konstrukt hojně odkazuje na články a paragrafy. V kontextu konotačně nejvhodnějším prostředkem odkazování se zdají být právě vazby s předložkou *в соответствии с (не по причине/в отношении закона, параграфа, статьи)*. Předložka *в соответствии с* se pojí s instrumentálem a determinuje orientační bod, činitele (Morfologie ruštiny II 1997, СРЯВССС 1989). Dle mého názoru v rámci odkazování na články a paragrafy Všeobecných pojistných podmínek tyto determinačně-orientační vztahy se nejlépe vyjadřují prostřednictvím odpovídajících vazeb, čili předložky s prostorovým významem *в соответствии с*. V posledním excerpčním příkladu užívá česká věta explicitnějšího vazebního tvaru jmenné předložky vícečlenné sekundární *ve smyslu*. V anglickém jazyce je uskutečněn doslovný překlad dané konstrukce za pomoci substantivně-předložkového tvaru *within the meaning of*. Doslovný překlad z jazyka českého nemusí nutně znamenat ekvivalentní předložkový tvar v jazyce anglickém (totéž samozřejmě platí i pro překlady vice versa). Prvním předpokladem klasifikačního zařazení do sekundárních předložek je schopnost záměny předložkou primární, možnosti modifikace výrazu v rámci větného celku, následně se hodnotí výrazová abstraktnost,

frekventovanost užití daného konstruktů v textech a nakonec přenesený význam předložkového konstruktů v porovnání s původním významem skladebního jmenného tvaru (MSANPČ 2006, Knittlová 2010). Výraz *within the meaning of* nelze zaměnit předložkou primární; v kontextu vybrané excerpce ho nelze modifikovat, jelikož nejde o primární sémantiku *meaning*, srov.př.: *within the particular meaning of the sentence* (význam ve smyslu významu) x *trading of acid compounds within the meaning of the act* (význam ve smyslu přímé souvislosti s regulemi, prodej uskutečněný na základě právních stanov). V této souvislosti můžeme vyzdvihnout přenesený význam jmenného tvaru *meaning* a také jeho abstraktní charakter v rámci předložkového konstruktů. Podle dané klasifikace bychom mohli usoudit, že se pravděpodobně jedná o předložku sekundární, avšak netroufám si tvrdit, že tomu tak ve skutečnosti je. Frekventovanost výrazu ve vybraném textu je značně omezená a dle dostupné literatury jsem nenašel jednoznačné potvrzení mého předpokladu, i když téměř všechny formální podmínky prepozicionalizace byly splněné. Za zmínku též stojí formální tvar budoucího času za pomoci modálního slovesa *shall* a následujícího slovesného tvaru v pasivu. Nejedná se o budoucí čas jako takový, ale o „*obligatorní důsledek právního rozhodnutí*“. (Knittlová 2010).

Druhou nejfrekventovanější ruskou předložkou vyskytující se v textu Všeobecných pojistných podmínek byla předložka в связи с.

V textu Všeobecných pojistných podmínek jsem se v překladech původně českých sekundárních jmenných předložek *в souvislosti* s setkal s dominující překladatelskou analogií dle vzorce: *в souvislosti s/se – в связи с/co – in relation to*. V daném kontextu se ekvivalentní předložkový konstrukt ve všech třech jazycích aplikuje za účelem vymezení vztahu příčinného/důvodového. Když opomineme kontext, tak v anglické klasifikaci se předložka *in relation to* řadí do předložek vyjadřujících vztah nebo zřetel, ve smyslu vyjádření poměru. (ГСПЛЯ 1970, СРЯВССС 1989, MSANPČ 2006). Daný předložkový konstrukt se pojí s instrumentálem jako v případě předložky *в соответствии с/ podle*, avšak dle mého názoru neurčuje přímou návaznost na jednotlivé články/paragrafy a zdůrazňuje spíše návaznost čistě kontextuálně-kohezní: *обслуживание, предоставленное застрахованной в связи с беременностью и родами/ péči poskytnutou pojištěné в souvislosti s jejím těhotenstvím a porodem/ Healthcare provided to the Insured Person in relation to her pregnancy*. Vidíme, že sekundární postmodifikátory v právních nebo patentovaných textech zjednodušují orientaci nejenom prostorovou, ale též kontextovou.

V následujících odstavcích chtěl autor poukázat na sporadicky se vyskytující jednotlivé rozdíly v překladech předložky *v souvislosti s/se*, a to výlučně v překladech anglických, jelikož v jazyce ruském a českém žádné převodové odchylky předložkového konstruktů v rámci vybraného textu zaznamenané nebyly.

Anglický překlad původně českého originálu byl uskutečněn za pomoci několika výrazů:

<p>Договорное медицинское учреждение - медицинское учреждение на территории ЧР, с которым страховщик заключил договор о предоставлении медицинского обслуживания <i>в связи с</i> этим страхованием</p>	<p>Contracted Medical Facility is a medical facility in the CR with which the Insurer has signed a contract regarding the provision of the healthcare <u>covered by</u> this Insurance.</p>	<p>Smluvní zdravotnické zařízení je zdravotnické zařízení na území ČR, se kterým pojistitel uzavřel smlouvu o poskytování zdravotní péče <i>v souvislosti s</i> tímto pojištěním.</p>
<p>случаи возникшие за пределами ЧР <i>в связи с</i> деятельностью застрахованного лица, которая не отвечает туристическому пребыванию,</p>	<p>accidents occurred outside the CR, <u>due to</u> any activity of the Insured Person that does not correspond to a Tourist Stay,</p>	<p>události vzniklé mimo území ČR <i>v souvislosti s</i> činností pojištěného, která neodpovídá turistickému pobytu,</p>
<p>осложнения и последствия, которые возникают <i>в связи с</i> медицинскими процедурами, которые не покрываются страхованием;</p>	<p>complications and consequences that may arise <u>during</u> the treatment of illnesses or injuries to which the Insurance does not apply;</p>	<p>komplikací a následků, které nastanou <i>v souvislosti se</i> zdravotními výkony, na které se pojištění nevztahuje;</p>
<p>события, возникшие <i>в связи с</i> ездой застрахованного на аттракционах или с участием застрахованного в их эксплуатации;</p>	<p>for events occurring <u>while</u> the Insured Person uses fair-ground attractions or is involved in their operation;</p>	<p>události vzniklé <i>v souvislosti s</i> účastí pojištěného na pouťových atrakcích nebo při účasti pojištěného na jejich provozování;</p>
<p>Застрахованный обязан при подозрении совершения уголовного преступления или проступка <i>в связи со</i> страховым случаем, без неоправданных задержек уведомить об этом</p>	<p>The Insured Person shall notify accordingly and without undue delay the Czech Police or any other competent authority should there be a suspicion of a criminal offence or misdemeanour <u>related</u></p>	<p>Pojištěný je povinen je-li <i>v souvislosti se</i> škodnou událostí podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, bez zbytečného odkladu oznámit příslušné poznatky Policii ČR</p>

Полицию ЧР	<u>to</u> the Loss Event,	
Все споры, вытекающие из страхования или возникшие <i>в связи с</i> ним, будут решаться (если не удастся разрешить их соглашением или внесудебным разрешением) соответствующим судом ЧР.	Any and all disputes arising out of or <u>in connection with</u> this Insurance which are not resolved by agreement or out-of court settlement shall be resolved by the competent Czech court.	Všechny spory vyplývající z pojištění nebo <i>v souvislosti s</i> ním vzniklé budou řešeny, nedojde-li k dohodě, popř. k mimosoudnímu vypořádání, u příslušného soudu v ČR.

Zdroj: Vlastní zpracování

V prvním excerpčním příkladu se anglický překlad původně českého předložkového jmenného vazebního tvaru uskutečnil za pomoci vazby minulého participia *covered* a primární předložky *by* v roli větného přívlastku v postmodifikaci, za účelem explicitnějšího vyjádření větného obsahu (MSANPČ 2006). Anglický překlad využil metody konkretizace (Kapitanová 2006) a zaměnil abstraktní předložkový konstrukt s zřetelovou vazební sémantikou za explicitní konstrukt významově jednoznačného slovesného tvaru a primární předložky. Z hlediska formálního sice byl narušen typický jmenný charakter diskursu jako v ruském a českém vzorci, ale základní předpoklady explicitnosti a jmenné postmodifikace byly splněny (Knittlová 2010). Ve druhém excerpčním řádku sledujeme překlad vazebního předložkového konstruktů jmenného za pomoci konstruktů se sekundární adjektivní předložkou *due to*. Zde se jedná o kontextuální záměnu jmenného předložkového tvaru tvarem adjektivním vyjadřujícím vztah příčinný (Kapitanová 2006). Anglický překlad dle mého názoru lze označit za případ překladové konkretizace (Kapitanová 2006), jelikož neznačí pouhou souvislost podmínkové nebo doprovodné okolnosti jako v případě ruského a českého textu, ale zároveň koresponduje s anglickým výrazem *caused by* – *zapříčiněn, způsoben čím* (McMillan English Dictionary for Advanced Learners 2006) zahrnujícím nejen příčinu, ale zároveň původce, bezprostředního činitele. Ve třetím excerpčním vzorci sledujeme zajímavý překladový postup za pomoci sekundární deverbativní předložky s časovým významem *during* (původní participium přítomné). Česká originální konstrukce se jmennou předložkou ve vztahu podmínkovém a její ekvivalentní překlad do jazyka ruského jsou převedené do angličtiny za pomoci předložky časové. Podle mého názoru se jedná o kontextuální záměnu (Kapitanová 2006), jelikož předložka *v souvislosti s/в связи с* v daném kontextu nepopisuje pouze podmínkový vztah souvislosti se stanovami, ale též předpokládá, že zmíněné následky musí vzniknout v časovém rámci daných procedur. Širší významové spektrum jmenné předložkové je vystředáno deverbativním konstruktem

s užším časovým významem (Mluvnice češtiny II 1986). Dle obecných kritérií je splněn požadavek informační přesnosti a kondenzovanosti nejvíce právě v excerpce anglické, a to nejenom z pohledu ekonomie výrazu (eliminace nadbytečných prvků), ale i z pohledu sémantického (MSANPČ 2006, Knittlová 2010). Neměli bychom opomenout i odlišný úhel pohledu, kdy naopak značná míra abstrakce v české a ruské verzi redukuje možnost zdůraznění pouze časového módu a poskytuje širší pohled na celou problematiku vztahu komplikací a následků v rámci procedur. Podobnou překladovou analogii sledujeme též ve čtvrté excerpce, kdy jmenný konstrukt v ruském a českém jazyce se do jazyka anglického překládá opisně vedlejší větou časovou za pomoci spojky *while*. Vidíme zde užití kontextuální záměny za účelem zdůraznění skutečnosti, že k události musí dojít během provozování daných aktivit. Prioritně však kontextuální záměna podle mého názoru souvisí s analytickým charakterem anglického jazyka (MSANPČ 2006), striktností jeho slovosledu jako primárního gramatického ukazatele a nemožností afixace jednotlivých jmenných členů. Hovoříme zde o substantivu *the Insured Person/pojištěný/застрахованный*. Jediný formální ukazatel částečné flexe v multiverbizovaném překladu anglické excerpce je dle Duškové (MSANPČ 2006) flektivní tvar pravidelný v podobě koncovky *-ed* u minulého participia *insured* v roli přívlastku v prepozici. Jiné flexivní modifikace konstruktů *the insured person* nejsou možné (vyjma modifikace tvaru v plurálu *person/persons* a tvaru tzv. Saxonského genitivu *Person's*). V kontextu dané excerpce máme konkrétně na mysli nemožnost pádových modifikací jmenných členů a vyjádření větných vztahů za pomoci primárních a sekundárních předložek (*pojištěným/by the Insured Person*). Díky užití vedlejší věty s časovou spojkou se anglický překlad vyvaroval jak duplicitnímu užití jména (elipsa tematického podmětu po spojce *or*) tak kostrbatému formálně explicitnímu slovosledu - jmenná prepozicionalizace za účelem určení větných vztahů (MSANPČ 2006). Jako fiktivní nepodařený příklad můžeme uvést opisný konstrukt se zvýrazněnými redundantními předložkami v roli vztahových modifikátorů: *for events occurred in relation to the use of fair-ground attractions by the Insured Person or the involvement of the Insured Person in their operation*. Na daném příkladu vidíme, že v anglickém jazyce užití časové vedlejší věty není spojeno pouze se snahou o sémantické upřesnění vztahů ve větě, ale je zde velké množství dalších významných jazykových činitelů implementovaných do rámce administrativního stylu. V pátém excerpčním řádku se původní česká konstrukce se sekundární jmennou předložkou převedla do jazyka anglického konstruktem polovětné vazby - slovesné formy postponovaného rozvitého minulého participia *related* (funkce přívlastku) v kombinaci s předložkou primární *to*

(MSANPČ 2006). Konstrukt s přičestím minulým v daném kontextu splňuje svoji úlohu větného kondenzátoru a jeho užití je z hlediska formálního a obsahového zcela oprávněné. Zde se nám opětovně ukazuje schopnost záměny sekundárních předložkových vazeb na ekvivalentní slovesné plnovýznamové vazby a umožňuje jim fungovat jako ekvivalenty vět vztažných (Knittlová 2010, MSANPČ 2006). Zaznamenáváme zde navíc další zajímavou překladovou vlastnost. V anglické excerpce je použita odlišná stavba informačních celků, kde se sdělení většinou opírá o ustálený tematicko-rématický model - předtím, než k něčemu dojde, musí nastat splnění určitých požadavků (Knittlova 2010). To znamená, že pokud mám neprodleně kontaktovat policii, tak pouze za předpokladu oprávněného podezření, že došlo k nějakému trestnému činu. V ruském a českém jazyce je prioritně vyzdvižnutá informace ohledně trestného činu a teprve poté následuje pokyn k urgenci policie. Odlišnost v členění větném v anglické excerpce je dle mého názoru a klasifikace Duškové (MSANPČ 2006) též značně ovlivněna analytickými predispozicemi (fixní slovosled: podmět - přísudek – předmět), čili po první predikativní vazbě v anglickém příkladu *shall notify* následuje předmět *Czech Police* (s předcházející adverbialní modifikací) a námi rozebíraný vazební konstrukt se dostává až na konec věty. V překladu posledního excerpčního řádku narážíme na záměnu konstruktů sekundární předložky *in relation to* na konstrukt se substantivně předložkovou vazbou *in connection with*. Netroufám si tvrdit, zda se jedná o předložku ustálenou nebo složenou předložkovou vazbu. V daném excerpčním řádku konstrukt s *in connection with* má jasný význam spojení něčeho s něčím, nikoli význam přenesený, jak je typické pro kvanta sekundárních předložek (*in the light of the news* x *in the light of the lamp*) a také lze provést modifikaci výrazu, např. při pomoci adjektiva *direct*, srov. př.: *in connection with/in direct connection with* (MSANPČ 2006). Tyto předpoklady mají vliv na nejednoznačné klasifikační zařazení daného konstruktů, proto bych se spíše přikláněl k formulaci substantivně-předložková vazba, užitá za účelem implementace ekvivalentního významového tvaru. Dle Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (2006) se jedná o významově shodný konstrukt s předložkou *in relation to*, ale není zcela jasno, zda se jedná o předložku, ustálený idiomatický tvar, nebo pouhé spojení jména s předložkou primární v prepozici a postpozici.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce byla komparativní klasifikace sekundárních předložek v anglickém, českém a ruském jazyce a následné zúžitkování poznatků na konkrétních excerpčních příkladech v části praktické.

Nejdříve bych rád vytyčil zajímavá a směrodatná zjištění v teoretické části a začal bych nejprve u genetické analýzy sekundárních předložek. U genetické analýzy sekundárních předložek byla kromě shodné klasifikace (adverbiální, jmenné a slovesné tvary) zjištěná první diskrepance - jiný původ anglického jazyka v protikladu k jazyku ruskému a českému. Analytický ráz anglického jazyka předznamenal exkluzi pádové modifikace sekundárních předložek (s výjimkou několika zcela formálních pádu předložkových) a naopak vyzdvihl pádové variace předložkových vazeb u jazyků flektivních (ruština, čeština).

Variace v pojetí předložkových pádu u primárních předložek se značně eliminovaly, když se klasifikace omezila pouze na předložky sekundární, kde je většina předložek ruských a českých řízená genitivem a řízení ostatními pády je vymezeno striktními zákonitostmi konstruktů primární předložky a primárně nepředložkového výrazu. U sekundárních předložek anglických jsme navíc mohli vyloučit pravděpodobnost jakékoli větné předložkové postpozice (na rozdíl od předložek primárních). Zajímavé je, že se nám postpozice pro změnu objevila u ruských předložek (*снустя, паду*). Dále jsme dle Strnadové (MSANPČ 2006) dopatřili k poznatku, že konstrukt substantivní předložková vazba může převzít roli sekundární předložky vícečlenné anebo zůstat pouhou předložkovou frází. Typickým rysem pro předložkovou frázi je volná modifikace části jejího konstruktů (adverbiální nebo adjektivní modifikace). Modifikace tohoto typu je možná ve větách s konkrétním významem předložkové vazby. Pokud ale použijeme stejný výraz ve větě s přeneseným významem, tak modifikace nebude možná, srov. př.: *In the (bright, soft, intensive etc) light of the cigarette lighter* x *In the (*) light of this fact*. Přejechod mezi předložkami a předložkovými frázemi není v angličtině jednoznačně vymezen, proto záleží na individuálním přístupu mluvčího/autora.

U klasifikace funkčně-sémantických vlastností vzorovým modelem pro všechny tři jazyky posloužil prioritně klasifikační model anglických předložek. První věc, kterou autor zohlednil, byl fakt, že analytický charakter anglického jazyka a nemožnost afixace jednotlivých členů předložkových konstruktů umožnila autorům Mluvnice současně

angličtiny na pozadí češtiny (MSANPČ 2006) zohlednit jiné gramatické a významové vlastnosti (např. sémantika vazebných sloves a její vliv na výběr předložky). Zmínili jsme se o volbě předložek v různorodých prostorových vztazích a též ve vztazích časových, příčinných, způsobových atd. Autor se též zaměřil na klasifikaci českou od Kroupové (Mluvnice češtiny II 1986), obzvlášť u časových typů (dějovost, fázovost atd.), podmínkových a způsobových. Hlavním cílem bylo najít jednotící klasifikační kompromis a případně vytyčit konkrétní odlišnosti a nuance.

Hojné zastoupení sekundárních předložek v odborném a administrativním stylu bylo oprávněné, pokud bereme v potaz charakter sdělení a kondenzaci odborné informace. Sekundární předložky mají v těchto stylech prioritně úlohu konektorů nepředpokládajících zpětnou reakční vazbu od posluchače. Tím pádem jejich významová jednoznačnost v synergii s informační kondenzovaností, úplností a přesností celého sdělení hraje podstatnou roli. V ruském odborném a administrativním jazyce je hojné zastoupení sekundárních předložek ve větných celcích neoddelitelným atributem spisovnosti. Nadměra explicitnosti se považuje za samozřejmost, jelikož prioritním cílem je informačně přesycené sdělení vylučující jakoukoli možnost ambiguitního výkladu. Český jazyk považuje sekundární předložky za výrazy s vysokou mírou knižnosti, a pokud to kontext dovoluje, tak dané výrazy eliminuje a snaží se o naplnění dalšího cíle stylu administrativního – hutnost informace na co nejmenším prostoru. (Morfologie ruštiny II 1997). Styl publicistický, jakožto styl šablonovitý a kalkovaný připouští menší zastoupení sekundárních předložek, avšak samotný charakter publicistického stylu zahrnuje prvky všech funkčních stylů a nakládá s nimi dle obsahu a cíle sdělení. Může se jednat o naučně populární pojednání ve vědeckém časopise, ironický fejeton zesměšňující například administrativní klišé a byrokratický aparát jednotlivých státních či soukromých institucí atd. V těchto příkladech se jednoznačně můžeme setkat se sekundárními předložkami ve svých základních funkcích, i když umělé vytvořená struktura celého sdělení může mít ironický nádech (Mistik 1989, Knittlová 2010, Kapitanová 2006).

Kapitoly praktické části se rozdělili dle záběrů ruských sekundárních jmenných předložek ve vybraných administrativně-právních excerpcích. Teoretické poznatky z první části diplomové práce byly aplikované na konkrétní příklady a autor došel k několika důležitým závěrům.

Tam, kde se v ruském jazyce hojně užívaly vazby se sekundárními předložkami čeština se snažila o eliminaci daných konstruktů v těch kontextech, kde by to bylo možné a kde by se nenarušil základní obsahový plán. Bylo to dané hlavně tím, že čeština i přes veškerou šablonovitost se přece jenom zaměřila na plán - informační explicita a kondenzovaná forma. Ruština naopak vyzdvihla plán - explicita informační a formální, kde byla zaznamenána zřejmá snaha o vyjádření informace co nejpřesněji, i na úkor textové elegance. V anglickém jazyce byla zaznamenána podobná snaha jako v jazyce ruském, také jsem se však setkal i s hojným užitím přechodníkových vazeb s předložkou primární ve funkci přívlastků (často v polovětných vazbách). Sice se narušil jmenný charakter textu, ale byla dodržena postmodifikace, hutnost sdělení a hlavně zvýrazněný vztahy větných členů, což je pro analytickou angličtinu důležitým faktorem textové zřetelnosti. Taký jsem se setkal s užitím neustálených substantivně-předložkových anglických frází, které třeba v ruském a českém jazyce jsou klasifikované jako předložky sekundární. Obecně vzato hojnost sekundárních předložek v textech dle provedené analýzy nezávisí pouze na stanovených stylistických pravidlech, bere se v potaz genetický původ jazyka a s tím související typologická kritéria, větný dynamismus, odlišné vymezení rámce sekundárních předložek, tradice užívání ustálených tvarů a morfologické a syntaktické vlastnosti daného jazyka. Pokud zohledníme veškeré tato kritéria v rámci konkrétního jazyka, tak teprve pak můžeme aplikovat tyto dovednosti do rámce konkrétního stylu a volit mezi formální explicitností nebo naopak kondenzovaností.

РЕЗЮМЕ

Теоретическая часть

Целью настоящей дипломной работы является компаративная классификация вторичных предлогов в английском, чешском и русском языках и аппликация приобретённых знаний на конкретных примерах в практической части.

В первую очередь, необходимо было выдвинуть основные аспекты теоретической части, начиная с генетического происхождения трёх языков. Данное исследование, в первую очередь, подтвердило факт, что классификацию адвербиальную, именную и глагольную можно было применить как в английском, так и в русском и чешском языках, однако, во время исследования генетического происхождения выбранных языков автор наткнулся на первое значительное отличие.

Выявленный дисбаланс касался происхождения английского языка в сопоставлении с языками русским и чешским. Аналитический характер английского языка исключил из своего языкового фонда какую-либо суффиксацию или префиксацию предлогов (исключением являются формальные суффиксы некоторых предложных словосочетаний), и приоритетно выдвинул порядок слов в предложении в качестве основного грамматического фактора.

В чешском и русском флективных языках ситуация координально отличалась. Аффиксация играла основную грамматическую роль и позволяла конкретным предлогам мотивировать семантику зависимых а зависящих членов предложной конструкции. Вариации падежных форм у первичных предлогов не играли значительную роль в рамках исследования, так как темой настоящей дипломной работы были предлоги вторичные, которые в большинстве случаев (как в чешском, так и в русском языках) сочетаются с родительным падежом. Управление другими косвенными падежами зависит от соблюдения правил сочетаемости первичного предлога с первоначально беспредложным выражением.

У вторичных предлогов мы могли также исключить вероятность какой-либо постпозиции в предложении (в отличие от английских предлогов первичных).

Интересным совпадением, которое можно в связи с этим упомянуть, является использование русских вторичных предлогов *спустя* и *ради*, где постпозиция как раз таки имеет место. Далее, ссылаясь на Стрнадову (MSANPČ 2006), мы узнали, что субстантивно-предложное сочетание не всегда может означать вторичный предлог, а наоборот может фигурировать в неустановившейся роли или роли идиоматической.

Основным признаком фразы с предлогом является возможность модификации (адвербиальной, адъективной) отдельных частей словосочетания. Модифицирование возможно в предложениях, в которых данное словосочетание с предлогом имеет конкретное значение. Но если мы употребим данное выражение в переносном смысле, так модификация не будет возможна: *In the (bright, soft, intensive etc) light of the cigarette lighter x In the (*) light of this fact*. Правила перехода предлогов в предложные словосочетания и наоборот в английском языке неоднозначны, поэтому во многих случаях это зависит от интенции автора или докладчика.

В классификации функционально-семантических особенностей образцовым примером для всех трёх языков послужила модель классификации английских предлогов. Первую особенность, которую автор отметил, был факт, что аналитический характер английского языка и невозможность аффиксации отдельных составляющих предложных конструкций позволила авторам *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny* (MSANPČ 2006) рассмотреть другие существенные качества (например, семантика управляющих глаголов и их влияние на выбор предлога).

Автор также коснулся темы выбора предлогов во всевозможных пространственных отношениях, а также во временных, причинных отношениях и отношениях образа действия. Автор уделил внимание классификации Круповой (*Mluvnice češtiny II* 1986), в особенности классификации временных типов (действие, фазы действия и т.д.), условных типов и типов образа действия. Основной целью было найти единый классификационный компромисс и, при случае, выдвинуть конкретные отличия и нюансы. Большое количество секундарных предлогов в научном и административном стилях было очевидно, принимая во внимание характер сообщения и большую концентрацию информации. Вторичные предлоги в данных стилях играют роль коннекторов, не предполагающих обратной реакции слушателя.

Это значит, что их семантическая однозначность в равновесии с сжатостью, полнотой и точностью информации играет значительную роль.

В русском научном и административном языках значительное количество вторичных предлогов является неотделимым атрибутом литературного языка. Чрезмерная эксплицитность считается естественной, так как главной целью является создание информационно насыщенного сообщения, с исключением любой возможности двоякого толкования.

В чешском языке вторичные предлоги рассматриваются как лексические конструкции с высокой степенью книжности, и если контекст позволяет, то чешский язык этих выражений избегает, тем самым выполняет другие требования административного стиля - концентрация информации на малом пространстве (Morfologie ruštiny II 1997).

Публицистический стиль, как стиль относительно шаблонный допускает меньшее использование вторичных предлогов. Характер публицистического стиля включает в себя черты всех функциональных стилей и применяет их в зависимости от содержания и цели сообщения. Речь может идти о научно-популярных статьях, фельетонах, художественных произведениях с ироническим подтекстом. (Mistrik 1989, Knittlová 2010, Kapitanová 2006).

Практическая часть

В практической части автор сосредоточился на предложно-именные конструкции в двух административно-правовых текстах: Венская конвенция о гражданской ответственности за ядерный ущерб, 1988 и Условия контракта коммерческого типа страховых полюсов KZPC (Комплексное медицинское обслуживание для иностранцев), 2011 предоставляемых иностранным гражданам страховой компанией Slavia (Славия). Первый текст исходит из английского оригинала, переведённого на русский и чешский языки. Второй текст исходит из чешского оригинала, переведённого на русский и английский языки.

В первой части автор описывает синтаксические отношения предложных конструкций в предложениях и функционально-семантическую классификацию

выбранных примеров вторичных предлогов в предложении. Из собственных соображений автор решил в первую очередь найти все возможные примеры вторичных именных предлогов в русском переводе и на основании этого сконструировать собственную таблицу примеров. Автор естественно принял во внимание факт, что оригиналом первого текста является английский язык а второго текста - чешский. Основной целью было определить частоту появления вторичных предлогов в отдельных языках, их функционально-семантическая предрасположенность, модификационные особенности с учётом грамматических и синтаксических критериев конструкций.

Во второй части практического исследования автор сосредоточился на наиболее часто встречающиеся конструкции с именными предлогами в русском языке, и их переводные вариации в языке-оригинале и втором языке. Основной задачей было определение целевого использования наиболее часто употребляемых выражений в русском языке в сравнении с чешским и английским языками. Акцентирование на вторичные именные предлоги обусловлено тем, что в русском, чешском и английском языках совокупность этих предложных типов постоянно обогащается новыми выражениями а значения первоначальных словосочетаний модифицируются.

Главы практической части подразделяются в зависимости от использования вторичных предлогов в мною выбранных административных и юридических текстах. Теоритические замечания из первой главы дипломной работы были ориентированы на конкретные примеры и автор пришёл к некоторым важным выводам.

Там, где в русском языке часто использовались словосочетания с вторичными предлогами, в чешском языке имело место ограничение в применении данных конструкций в конкретных контекстах. Это объясняется, главным образом, тем, что в чешском языке чаще используется модель - информационная эксплицитность в сжатой форме. Но в русском языке эксплицитность предлогов имеет значимое место, когда в первую очередь рассматривается точность содержания, а не эlegанция формы.

В английском языке была отмечена тенденция, аналогичная русскому языку. Одинаково часто встречаются и словосочетания с большим количеством причастных оборотов с первичными предлогами, и данное словосочетание имеет в рамках

предложения функцию определения. В этих случаях, с одной стороны нарушается структура именного характера текста, но остаётся неизменной структура именной постмодификации, концентрация информации а главным образом акцентирование на уточнённые отношения между членами предложения. Также мною было отмечено наличие непостоянных субстантивно-предложных словосочетаний в английском языке, которые в чешском и русском языках классифицируются как предлоги вторичные.

В общих чертах наличие вторичных предлогов в тексте после проведённого мною анализа, зависит только от стилистических норм и правил, а также во внимание принимается генетическое происхождение языка и с этим связанные критерии типологические, динамизм в предложениях, разные рамки классификации предлогов, традиции использования установившихся форм и морфологические и синтаксические особенности языка.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ADAMEC, P. a kol.: *Morfologie ruštiny II*. MU, Brno 1997.
- BALÁŽ G. a kol.: *Sovremennyj russkij jazyk v sopostavlenii so slovackim. Morfologija*. SPN, Bratislava 1989.
- DUŠKOVÁ, L. a kol.: *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. Praha: Academia, 2006.
- HAVRÁNEK A KOL. *Příruční mluvnice ruštiny pro Čechy I. Hláskosloví a tvarosloví*. Praha: SPN, 1961.
- KAPITÁNOVÁ, J., *Přednášky ze Stylistiky*, ZS 2006.
- KNITTLOVÁ, D. a kol.: *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2010.
- MISTRÍK, J.: *Štylistika*. Bratislava: SPN. 1989.
- NEDOMOVÁ, Z.: *Funkční stylistika ruského jazyka*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2010.
- PETR, J. a kol.: *Mluvnice Češtiny (2)*. Praha: Academia, 1986.
- ШВЕДОВА, Н. Ю. и колл.: *Грамматика современного русского литературного языка*. Москва: изд-во «Наука», 1970.
- ŽAŽA, S. *Ruština a čeština v porovnávacím pohledu*. 2. přeprac. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1999.
- ŽVÁČEK, D.: *Kapitoly z teorie překlada I (odborný překlad)*, Olomouc: Univerzita Palackého, 1995.

Seznam textových zkrátek

- MSANPČ 2006 - Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny
- СРЯВССС 1989 - Sovremennyj russkij jazyk v sopostavlenii so slovackim. Morfologija
- PMR, НТ 1961 - Příruční mluvnice ruštiny pro Čechy I. Hláskosloví a tvarosloví
- ГСРЛЯ 1970 - Грамматика современного русского литературного языка

Slovníky

- Macmillan English Dictionary for Advanced Learners*. 2nd ed. Oxford: Macmillan, 2007.
- ОЖЕГОВ, С.И., ШВЕДОВА, Н.Ю.: Толковый словарь русского языка. 41089 словарных статей. Москва: Изд-во "Азъ", 1992.

Internetové slovníky

Internetový slovník ze serveru «dictionary.com» dostupný na

<http://dictionary.reference.com/>

Internetový slovník ОЖЕГОВА dostupný na <http://dic.academic.ru/contents.nsf/ogegova/>

Internetové zdroje

Vídeňská Úmluva o občanskoprávní odpovědnosti za jaderné škody [cit. 2011-09-11].

Dostupný na http://www.sujb.cz/?c_id=157.

Všeobecné pojistné podmínky pro komplexní zdravotní pojištění cizinců pojišťovny Slavia

[cit. 2011-09-14]. Dostupný na <http://www.pojistovna-slavia.cz/data/ext-203.pdf>.

ANOTACE

Cílem této diplomové práce, která má název „Sekundární předložky v jazyce a v textu (Čj, Rj, Aj)“ je detailní rozbor sekundárních předložek v českém, ruském a anglickém jazyce. V teoretické části se autor zaměřuje na klasifikaci syntaktickou a funkčně-sémantickou. Nahlíží též na problematiku pádového řízení předložkových konstruktů a s tím související typologický raz analytické angličtiny a flektivní ruština češtiny.

V praktické části se autor soustředil na konkrétní excerpční příklady z administrativně-právních textů se zaměřením na syntaktické a funkčně-sémantické vlastnosti předložkových konstruktů. V první části autor zkoumá množství sekundárních jmenných předložek ve vybraných textech. Ve druhé části se zaměřuje na užití nejvíce frekventovaných předložek v textu.

ПРÍЛОНА – SOUHRN ПРÍКЛАДŮ

Договаривающиеся стороны решили с этой целью заключить конвенцию и в связи с этим согласились о нижеследующем	Smluvní strany se dohodly uzavřít pro tyto účely úmluvu a k tomuto se dohodli takto	The contracting parties have decided to conclude a convention for such purposes, and thereto have agreed as follows
оператор в отношении ядерной установки означает лицо назначенное или признанное отвечающим за установку государством в качестве оператора установки	provozovatel ve vztahu k jadernému zařízení znamená osobu určenou či uznávanou státem zařízení za provozovatele tohoto zařízení	"operator", in relation to a nuclear installation, means the person designated or recognized by the Installation State as the operator of that installation
означает сторону в пределах территории которой находится	znamená smluvní stranu, na jejímž území je zařízení umístěno	means Party within whose territory that installation is situated
Радиоактивные продукты или отходы означают любой радиоактивный материал, произведённый в процессе производства, или любой материал ставший радиоактивным	"radioaktivní produkty nebo odpad" znamená jakýkoli materiál, který byl vyroben a který se stal radioaktivním	"Radioactive products or waste" means any radioactive material produced in , or any material made radioactive

материал, ставший радиоактивным под действием облучения в результате производства	materiál, který se stál radioaktivním na základě vystavení radiaci provádějící výrobu	material made radioactive by exposure to the radiation incidental to the production
ядерный материал означает - <i>ядерное топливо за исключением</i> природного урана	jaderný materiál znamená – jaderné palivo, jiné než přírodní uran	"Nuclear material" means - nuclear fuel, other than natural uranium
способный производить энергию путём самоподдерживающегося	schopné vyrábět energii nezávislým řetězovým	capable of producing energy by a self-sustaining chain

цепного процесса	procesem	process
самостоятельно или <i>в комбинации с</i> каким-либо другим материалом	bud' samostatně, nebo <i>v kombinaci s</i> některým jiným materiálem	either alone or <i>in combination with</i> some other material
реактором, которым оборудовано средство морского или воздушного транспорта <i>в целях</i> использования его в качестве источника	reaktor, jímž je vybaven prostředek námořní nebo letecké dopravy <i>a který je užíván</i> jako zdroj energie	reactor, with which a means of sea or air transport is equipped <i>for use as</i> a source of power

до принятия оператором другой ядерной установки в отношении ядерных инцидентов связанных с этим ядерным материалом <i>в соответствии с</i> ясно выраженными условиями	dříve, než odpovědnost ve vztahu k jaderným událostem zahrnujícím jaderný materiál byla uznána <i>na základě</i> výslovných podmínek	before liability with regard to nuclear incidents involving the nuclear material has been assumed, <i>pursuant to</i> the express terms of a contract
<i>при отсутствии</i> таких ясно выраженных условий	<i>pokud</i> takové výslovné podmínky <i>nebyly</i> přijaté	<i>in the absence of</i> such express terms
если ядерный инцидент происходит <i>во время</i> перевозки ядерного материала	kde k jaderné události dojde <i>v průběhu</i> přepravy jaderného materiálu	Where a nuclear incident occurs <i>in the course of</i> carriage of nuclear material

применения любой международной конвенции <i>в области</i> транспорта	aplikaci jakékoliv mezinárodní úmluvy <i>v oblasti</i> dopravy	the application of any international convention <i>in the field</i> of transport
названное лицо называется оператором <i>в смысле</i> настоящей Конвенции	jmenovaná osoba je provozovatelem <i>ve smyslu</i> této úmluvy	the person named is an operator <i>within the meaning</i> of this Convention
ущерб, за который оператор <i>в силу</i> пункта 3 или 5 этой статьи не несёт ответственности	škodu, za kterou provozovatel <i>podle</i> odstavce 3 nebo 5 tohoto článku této úmluvy neodpovídá	operator, <i>by virtue of</i> paragraph 3 or 5 of this Article, is not liable
теряет силу, если иск не возбуждён <i>в течение</i> десяти	škodu, za kterou provozovatel <i>podle</i> odstavce 3 nebo 5 tohoto	operator, <i>by virtue of</i> paragraph 3 or 5 of this Article, is not liable

лет со дня ядерного инцидента	článek této úmluvy neodpovídá	
теряет силу, если иск не возбуждён <i>в течение</i> десяти лет со дня ядерного инцидента	právo na náhradu škody vůči provozovateli zanikne až <i>po</i> období, které může být delší než deset let	rights of compensation against the operator shall only be extinguished <i>after</i> a period which may be longer than ten years

Настоящая конвенция и подлежащее применению в соответствии с ней национальное законодательство применяются без дискриминации <i>по признаку</i> гражданства	Táto úmluva a národní právo použitelné na jejím základě se budou aplikovat bez diskriminace <i>z důvodu</i> státního občanství	This Convention and the national law applicable thereunder shall be applied without any discrimination <i>based upon</i> nationality
Комплексное медицинское обслуживание предоставляется <i>по причине</i> предотвращения неблагоприятных изменений состояния здоровья	Komplexní zdravotní péče je poskytována <i>z důvodu</i> potřeby nepříznivým změnám zdravotního stavu předcházet	Comprehensive Healthcare is provided <i>with a view to</i> prevent and unfavourable changes in the health condition
События, возникшие <i>вследствие</i> одной и той же причины и включающие все факты и их последствия	Události vzniklé z jedné příčiny a zahrnující všechny skutečnosti a jejich následky	Events arising <i>from</i> one cause, comprising all the facts and their consequences
события, возникшие <i>в ходе</i> подготовки и осуществления профессиональной спортивной деятельности	události vzniklé <i>při</i> přípravě a provozování profesionální sportovní činnosti	for events occurring <i>during</i> the performance of and training for a professional sporting activity
Комплексное медицинское обслуживание предоставляется <i>в случае</i> состояния здоровья, которое требует оказания медицинской помощи	Komplexní zdravotní péče je poskytována <i>v případě</i> zdravotního stavu, který vyžaduje poskytnutí zdravotní péče	Comprehensive Healthcare is provided <i>in case of</i> a health condition that requires the provision of healthcare

Страховщик сообщит заинтересованному в страховании лицу информацию	Pojistitel sděluje zájemci o pojištění informace o pojistiteli a o jeho závazku před uzavřením	The Insurer shall supply information about the Insurer and the Insurer's obligation to those
--	--	--

<p>о страховщике и о его обязательствах до заключения договора страхования посредством своих сотрудников и уполномоченных представителей.</p>	<p>pojistné smlouvy, a to prostřednictvím svých zaměstnanců a zplnomocněných zástupců.</p>	<p>interested in the Insurance before concluding the Insurance Contract, and shall provide this information through its employees and authorised insurance brokers.</p>
<p>события, возникшие в ходе осуществления спортивной деятельности в рамках организованных спортивных соревнований и состязаний, включая тренировки.</p>	<p>události vzniklé při provozování sportů v rámci organizovaných soutěží a závodů včetně tréninků.</p>	<p>for events occurring during the performance of and training for sporting activities within the framework of organised competitions and races.</p>
<p>Страховщик не предоставляет компенсации в случае, если выполнены условия для получения права на компенсацию на основании страхования ответственности за ущерб.</p>	<p>Pojistitel neposkytne pojistné plnění v případě, že jsou splněny podmínky pro uplatnění nároku na pojistné plnění z pojištění odpovědnosti za škodu.</p>	<p>The Insurer shall not pay out any indemnity if the conditions are met to claim indemnity arising from third-party liability insurance.</p>
<p>медицинское учреждение, в котором ему будет оказана комплексная медицинская помощь, или прежде чем страховщик решит вопрос о его репатриации с учетом состояния здоровья застрахованного</p>	<p>zdravotnického zařízení, ve kterém mu bude poskytnuta komplexní zdravotní péče, nebo než pojistitel rozhodne s přihlednutím ke zdravotnímu stavu pojištěného o jeho repatriaci</p>	<p>Contracted Medical Facility where the Insured Person will be provided with comprehensive healthcare, or until the Insurer decides on a repatriation of the Insured Person with regard to his/her health condition,</p>
<p>к другому лицу право на компенсацию или другие аналогичные права, возникшие в связи со страховым случаем,</p>	<p>postupovat tak, aby pojistitel mohl vůči jinému uplatnit právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, které mu v souvislosti s pojistnou událostí vzniklo,</p>	<p>proceed in a way so that the Insurer can exercise its right* to indemnification or a similar right that the Insurer has incurred in relation to the Insured Event,</p>

<p>страховщик имеет право сократить страховую компенсацию в зависимости от того, какое влияние имело это нарушение на объем его обязательств выплатить компенсацию.</p>	<p>pojistitel oprávněn pojistné plnění snížit podle toho, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah jeho povinnosti plnit.</p>	<p>the Insurer shall have the right to reduce the indemnity depending on the effect that such a violation had on the extent of the Insurer's responsibility to pay indemnity.</p>
<p>Срок расследования страхового случая не начинается, если расследование задерживается или затрудняется виной уполномоченного лица, страхователя или застрахованного.</p>	<p>Lhůta pro šetření neběží, je-li šetření znemožněno nebo ztíženo vinou oprávněné osoby, pojistníka nebo pojištěného.</p>	<p>This investigation period does not apply if the investigation is rendered impossible or difficult through the fault of the Beneficiary, the Policyholder or the Insured Person.</p>
<p>период ожидания может быть в соответствии с пунктом 1 и 2 сокращен, если данный договор опирается на предыдущий договор страхования KZPC, заключенный со страховщиком в пользу застрахованной.</p>	<p>může být čekací doba podle odst. 1 a odst. 2 zkrácena, pokud tato smlouva navazuje na předcházející pojistnou smlouvu KZPC u pojistitele uzavřenou ve prospěch téže pojištěné.</p>	<p>the waiting period under par. 1 and 2 may be reduced provided that the Insurance Contract follows on from a previous Insurance Contract applicable to Comprehensive Health Insurance for Foreign Nationals concluded with the Insurer for the benefit of the same Insured Person.</p>
<p>в объеме медицинской помощи, стандартно покрываемой за счет общественного медицинского страхования в ЧР,</p>	<p>v rozsahu zdravotní péče standardně hrazené z veřejného zdravotního pojištění v ČR,</p>	<p>medical care normally covered by general health insurance of the CR</p>
<p>сообщить страховщику данные обо всех договорах страхования, действующих на момент наступления страхового события, предметом которых является страхование такого же страхового события.</p>	<p>sdělit pojistiteli údaje o všech pojistných smlouvách platných v době vzniku škodné události, jejichž předmětem je pojištění stejného rizika.</p>	<p>to inform the Insurer of all insurance contracts valid at the time of the Loss Event providing insurance cover for the same risk.</p>

<p>Письмо считается врученным адресату, даже если оно было доставлено другому получателю, проживающему по тому же адресу (например, члену семьи), которому почтовая служба доставила письмо в соответствии с законом о почтовой связи</p>	<p>A consignment delivered to a recipient other than the Addressee (e.g. a family member) to whom the Post presented the consignment <u>in accordance with</u> legal regulations on postal services, is deemed to have been delivered to the Addressee</p>	<p>Za doručenou adresátovi se považuje i zásilka doručená příjemci rozdílnému od adresáta (např. rodinnému příslušníkovi), jemuž pošta doručila zásilku v souladu s právními předpisy o poštovních službách.</p>
<p>в связи с предоставлением медицинской помощи в объеме, предусмотренном в оформленном виде страхования в соответствии с пунктом 3</p>	<p>in the scope of the concluded insurance type <u>in accordance with</u> paragraph 3</p>	<p>v souvislosti s poskytováním zdravotní péče v rozsahu sjednaného typu pojištění podle odst. 3,</p>
<p>В случае многократного страхования дальнейшие процедуры проходят в соответствии с § 51 Закона о договоре страхования.</p>	<p>in the scope of the concluded insurance type <u>in accordance with</u> paragraph 3</p>	<p>v souvislosti s poskytováním zdravotní péče v rozsahu sjednaného typu pojištění podle odst. 3,</p>
<p>В случае многократного страхования дальнейшие процедуры проходят в соответствии с § 51 Закона о договоре страхования</p>	<p>personal data can only be provided <u>in accordance with</u> the applicable version of Act No. 101/2000 Coll., the Personal Data Protection Act, as amended</p>	<p>osobní údaje může poskytnout jen v souladu s platným zněním zákona č. 101/2000 Sb., zákona o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.</p>

<p>При оформлении вида договора страхования «Женщина», период ожидания может быть в соответствии с пунктом 1 и 2 сокращен,</p>	<p>If the WOMAN (ŽENA) type of insurance is agreed in the Insurance Contract, the waiting period <u>under</u> par. 1 and 2 may be reduced</p>	<p>V pojistné smlouvě typu ŽENA může být čekací doba podle odst. 1 a odst. 2 zkrácena</p>
<p>на комплексное медицинское обслуживание, предоставленное застрахованному договорным медицинским учреждением, включая медицинское обслуживание в</p>	<p>of comprehensive health care provided to the Insured Person by a Contractual Medical Facility including healthcare</p>	<p>na komplexní zdravotní péči poskytnutou pojištěnému smluvním zdravotnickým zařízením včetně zdravotní péče podle odst. 5 v rozsahu</p>

<i>соответствии с</i> пунктом 5	<u>under</u> par. 5	sjednaného typu pojištění;
Размер страховой компенсации необходимой и неотложной медицинской помощи, предоставленной недоговорным медицинским учреждением в Чешской Республике <i>в соответствии с</i> предыдущим пунктом, не может превышать стандартную компенсацию	The amount of the indemnity for acute and emergency care provided by a Non-contracted Medical Facility in the CR <u>under</u> the previous paragraph may not exceed a standard payment	Výše pojistného plnění pro nutnou a neodkladnou zdravotní péči poskytnutou nesmluvním zdravotnickým zařízením v ČR <i>podle</i> předcházejícího odstavce nemůže přesáhnout standardní úhradu z veřejného zdravotního pojištění v ČR,
Настоящий пункт распространяется на вид страхования МАТЬ И НОВОРОЖДЕННЫЙ, на вид страхования ЖЕНЩИНА распространяется только тогда, когда застрахованная родила после окончания периода ожидания <i>в соответствии со</i> статьей 4, пункт 2.	This provision shall apply to the MOTHER AND BABY (MÁMA A MIMINKO) type of insurance; it shall only apply to WOMAN (ŽENA) type of insurance only if the Insured Person gave birth after expiry of the waiting period <u>under</u> Article 4 (2).	Tato věta se vztahuje na typ pojištění MÁMA A MIMINKO, na typ pojištění ŽENA se vztahuje pouze tehdy, pokud pojištěná porodila po uplynutí čekací doby <i>podle</i> čl. 4, odst. 2.
Документ, отправленный адресату заказным письмом, считается врученным, если речь не идет о вручении <i>в соответствии со</i> следующим предложением, на пятнадцатый день после отправки.	A Document sent by registered mail to the Addressee is deemed to have been delivered, unless delivered <u>under</u> the following sentence, on the fifteenth date following dispatch of the consignment.	Písemnost odeslaná adresátovi doporučenou zásilkou se považuje za doručenou, nejde-li o doručení <i>podle</i> následující věty, patnáctým dnem po odeslání zásilky

Данный вид страхования также включает комплексное медицинское обслуживание, предоставленное застрахованной в связи с беременностью и родами, с периодами ожидания <i>в соответствии со</i> статьей 4.	This type of insurance also includes Comprehensive Healthcare provided to the Insured Person in relation to her pregnancy and childbirth subject to the waiting periods <i>defined in</i> Article 4.	Tento typ pojištění zahrnuje též komplexní zdravotní péči poskytnutou pojištěné v souvislosti s jejím těhotenstvím a porodem s čekacími dobami <i>podle</i> čl. 4. Nezahrnuje poporodní zdravotní péči o novorozence
---	--	--

При оформлении данного вида страхования не применяется исключение в соответствии со статьей 8, пунктом 4, буквы п).	The exclusion <i>stipulated in</i> Article 8(4) (p) shall not apply to this type of insurance.	Při sjednání tohoto typu pojištění se neuplatní výluка podle čl. 8, odst. 4, písm. p).
Компенсация выплачивается в течение 15 дней после завершения расследования в соответствии с пунктом 1.	Indemnity is payable within 15 days of the completion of the investigation <i>detailed in</i> par. 1.	Pojistné plnění je splatné do 15 dnů po skončení šetření podle odst. 1.
Застрахованный, уполномоченное лицо, или лицо, понесшее расходы на спасение, обязан принять меры для предотвращения истечения срока давности или прекращения права на получение компенсации, которое в соответствии с законодательством переходит на страховщика.	The Insured Person, Beneficiary or the person who incurred salvage costs shall take measures to ensure that the right to compensation for damage which passes <i>by</i> operation of law to the Insurer does not lapse or expire.	Pojištěný, oprávněná osoba nebo osoba, která vynaložila zachraňovací náklady, je povinna učinit opatření, aby nedošlo k promlčení nebo zániku práva na náhradu škody, které podle zákona přechází na pojistitele.
Страхование в соответствии с законом о договоре страхования не прекращается.	The Insurance shall not be interrupted <i>within the meaning of</i> the Insurance Policy Act..	Pojištění se ve smyslu zákona o pojistné smlouvě nepřerušuje.

Договорное медицинское учреждение - медицинское учреждение на территории ЧР, с которым страховщик заключил договор о предоставлении медицинского обслуживания в связи с этим страхованием	Contracted Medical Facility is a medical facility in the CR with which the Insurer has signed a contract regarding the provision of the healthcare covered by this Insurance.	Сmluvní zdravotnické zařízení je zdravotnické zařízení na území ČR, se kterým pojistitel uzavřel smlouvu o poskytování zdravotní péče v souvislosti s tímto pojištěním.
случаи возникшие за пределами ЧР в связи с деятельностью застрахованного лица, которая не отвечает туристическому пребыванию,	accidents occurred outside the CR, due to any activity of the Insured Person that does not correspond to a Tourist Stay,	události vzniklé mimo území ČR v souvislosti s činností pojištěného, která neodpovídá turistickému pobytu,
осложнения и последствия,	complications and consequences	komplikací a následků, které

<p>которые возникают <i>в связи с</i> медицинскими процедурами, которые не покрываются страхованием;</p>	<p>that may arise <i>during</i> the treatment of illnesses or injuries to which the Insurance does not apply;</p>	<p>nastanou <i>v souvislosti se</i> zdravotními výkony, na které se pojištění nevztahuje;</p>
<p>события, возникшие <i>в связи с</i> ездой застрахованного на аттракционах или с участием застрахованного в их эксплуатации;</p>	<p>for events occurring <i>while</i> the Insured Person uses fair-ground attractions or is involved in their operation;</p>	<p>události vzniklé <i>v souvislosti s</i> účastí pojištěného na pouťových atrakcích nebo při účasti pojištěného na jejich provozování;</p>
<p>Застрахованный обязан при подозрении совершения уголовного преступления или проступка <i>в связи со</i> страховым случаем, без неоправданных задержек уведомить об этом Полицию ЧР</p>	<p>The Insured Person shall notify accordingly and without undue delay the Czech Police or any other competent authority should there be a suspicion of a criminal offence or misdemeanour <i>related to</i> the Loss Event,</p>	<p>Pojištěný je povinen je-li <i>v souvislosti se</i> škodnou událostí podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, bez zbytečného odkladu oznámit příslušné poznatky Policii ČR</p>
<p>Все споры, вытекающие из страхования или возникшие <i>в связи с</i> ним, будут решаться (если не удастся разрешить их соглашением или внесудебным разрешением) соответствующим судом ЧР.</p>	<p>Any and all disputes arising out of or <i>in connection with</i> this Insurance which are not resolved by agreement or out-of court settlement shall be resolved by the competent Czech court.</p>	<p>Všechny spory vyplývající z pojištění nebo <i>v souvislosti s</i> ním vzniklé budou řešeny, nedojde-li k dohodě, popř. k mimosoudnímu vypořádání, u příslušného soudu v ČR.</p>